

NA REFERENDUMU O TEMELJIH PLANOV

Planiranje, dobro in preudarno, je silno važna sestavina našega dela. Vse preradi še vedno v napačno smer godrnjamo na »tiste zgoraj«, ki da delajo plane, da jih je potem težko dosegati. — V resnici so planski dokumenti stvar delavcev, njihovih razprav, tehtanj, dopolnjevanj in po vsem tem — odgovornega sprejemanja.

Če pa smo sami zavestno sodelovali v javnih razpravah in se opredelili za takšne temelje, ki bodo dobro »nosili« našo delo, tedaj so to naši plani. In zato bomo na referendumu točno vedeli, zakaj bomo zaokrožili »ZA«.

TOZD za zdravje delavcev

O medicini dela, ergonomskem centru, smislih in namenih vsega, kar je več kot prva pomoč in obratna ambulanta, smo v preteklosti že res veliko pisali. Zdaj je vsa stvar dozorela tako daleč, da je pred nami z imenom »Center za tehniško in zdravstveno varstvo delavcev« v obliki investicijskega projekta za 12 starih milijard.

Zasnovo, ki zgoščeno, pa vendar pregledno predstavlja organiziranost in posamezne dejavnosti, predvsem pa pomen centra, v katerem naj bi z roko v roki sodelovali zdravniki, psihologi, socialni delavci, ergonomi, varnostni inženirji itn., poznajo delegati delavskega sveta železarne. Ker pa načrt zadeva vse delavce in ker utegnemo o centru še razpravljati, smo izdelali povzetek in ga objavljamo na str. 3.

POTI IN SMISLI ŽIGOSNIH KARTIC

Vsak mesec natisnejo v oddelku arhiv in razmnoževalnica 10.000 žigosnih kartic. Na desetino je takih, ki ostanejo nežigosane. So primeri, da koga že zdavnaj ni več v železarni ali je čisto v drugem tozdu, kartice zanj pa še vedno prihajajo na isto mesto. Kajpak se take reči gode zaradi zastarelega sistema žigosnih kartic. Pravzaprav zaradi sistema, ki ni bil nikdar dokončno izdelan, čeprav smo imeli deset let časa, da bi stvari izboljšali, jim dali svoj namen in smisel. Danes se uporabniki in »tiskarji« kartic vprašujejo o smotnosti žigosnih kartic, morda bodo jutri oboji našli tudi ustrezno rešitev. Za zdaj pa namerno pokvarjene žigosne ure še vedno izpričujejo le naš malomaren odnos do delovne discipline in družbene lastnine. (Več o tem preberite na str. 5).

Mesec knjige

Imamo teden otroka, teden boja proti kajenju, teden Rdečega križa, mesec kulture itd. ter od 15. oktobra do 15. novembra mesec knjige.

Imamo jih zato, da vsaj enkrat letno za nekaj časa razmišljamo o tem, kaj lahko storimo za večjo radost otrok, kaj proti »obupu nad cigareto obsojenih« in kaj za to, da bi knjige čim manj ležale po policah.

Še veliko bolje je, če v teh tednih in mesecih ne samo razmišljamo, ampak kar storimo kaj. Če že dolgo nismo kupili kakšne knjige — zdaj so zelo poceni! Če že lep čas nismo prebrali napetega romana ali zanimive pesmi — neki osmošolec mi je zadnjič rekel, da sploh ne bere, ker enostavno nima časa! —

— Mesec knjige imamo tudi zato!

En dan z mrtvimi

Dan mrtvih da misli o vidnih in še bolj o nevidnih stičiščih med živimi in mrtvimi.

Silen je napredek zdravstva v zadnjih desetletjih in veličasten je spisek zmag, ki so jih dosegli skupaj slavni in brezimni borci proti smrti — znanstveniki in zdravniki. A kljub temu ugasne tu otrok, tam omahne mož v najlepših letih,

dila, najslabši odnosi med državami in ljudmi se z dobro voljo in pametjo dajo izboljšati, mrtvi pa so za svojo družino, za tovarno, za kraj ali državo nenadomestljivi. Celo tedaj, kadar pride namesto umrlega delavca med nas boljši strokovnjak, kadar je nemara drugi mož ljubeznivejši soprog in oče od prvega ali kadar se narodu

Poslednja skupnost

utihne mati nedoraslih otrok. Potem v nagrobnih govorih ponavljamo:

ne razumemo, ne doumemo, usoda je kruta.

In naravne katastrofe — zadnja v El Asnamu, predtem v Črni gori, v Skopju. Merimo veselje, segamo po zvezdah, a nismo še sposobni posvariti ljudi nekaj ur pred naravno nesrečo.

Kdor rad živi, povsem normalno ne misli na smrt. Ta pa je kljub temu danost, velika, grozljiva neznanka, ki nenehno hodi z nami.

In je hkrati edina dokončnost. Kajti vse, kar je porušeno, se da obnoviti. Poplavljen polja bodo prihodnjo jesen znova ro-

namesto umrlega umetnika rodila dva genija.

Kajti s tem ko živimo drug ob drugem, ko delamo, se ljubimo in sovražimo, drug drugega tudi zaznamujemo in oblikujemo. Majhni ljudje majhno okolje, veliki veliko.

Smrt pa nosimo v sebi in nosijo jo naši najbližji in najdražji.

Zato je preprosto človeško vsaj enkrat na leto prikloniti se našim mrtvim, priznati jim delež, ki so nam ga dali in za hip sestopiti v resnico lastne minljivosti. — Saj že jutri bomo za leto dni vse take misli spet odrinili daleč od sebe.

Marjan Kolar

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

V naši delovni organizaciji je bil izdelan nov predlog rebalansa gospodarskega načrta za leto 1980. V tem predlogu so upoštevani tudi že učinki devalvacije dinarja in druge doslej znane spremembe pogojev gospodarjenja. Tako se je spremenil plan proizvodnje v TOZD stroji in deli (izločitev orodjarne), v TOZD industrijski noži, ki nima dovolj naročil za obdelane palice, v TOZD pnevmatični stroji, ki nima uvoženega vložka in zato zmanjšuje proizvodnjo vrtnega orodja, povečuje pa proizvodnjo lafet, ter v TOZD kovinarstvo Ljubno, ki zaradi manjkajočih naročil znižuje proizvodnjo in spreminja proizvodni asortiman. Planirana vrednost prodanih izdelkov se povečuje zaradi sprememb cen na domačem trgu in devalvacije dinarja, ki povečuje vrednost prodanih izdelkov v tujino.

V septembru smo tako dosegli plan skupne proizvodnje v višini 99,0 odst., v kumulativni 98,9 odst. Zaostanek pri odpremi gotove proizvodnje znaša 4,2 odst., v kumulativni zaostajamo 2,3 odst. Znatno boljše pa je stanje pri fakturirani eksterne bruto realizaciji, saj je bil mesečni plan presežen za 5,7 odst., v kumulativni pa zaostajamo za 2,9 odst. Pri izvozu smo dosegli v septembru 94,7 odst. proizvodnega plana, v kumulativni 90,3 odst.

TOZD JEKLARNA. Proizvodnja v septembru je bila 10,0 odst. pod predvidenim mesečnim planom in to predvsem zaradi večje okvare transformatorja na 40-tonski elektropeči. Prav tako sta bila v okvari tudi elektronska tehnična in žerjavni grabilec starega železa v tozdu. Še nadalje močno primanjkuje delavcev. To poleg zastojev povzroča daljši čas izdelave šarže. Čas izdelave se podaljšuje tudi zaradi slabe kvalitete starega železa (oblika in teža). Glede na trenutno situacijo je bil TOZD z drugim vložnim materialom zadovoljivo preskrbljen.

TOZD JEKLIVARNA. Tudi v septembru je TOZD presegel mesečni načrt in v izvoz odpremil znatno večje količine, kot je to predvideno z letnim gospodarskim načrtom. Prekorračitev plana izvoza v septembru in v preteklih mesecih je omogočila, da je jeklovarna že v 9-mesečnem obdobju dosegla letno načrtovani izvoz, zato lahko pričakuje TOZD zelo ugodno izvršitev do konca leta. Vsi ti rezultati so bili doseženi z delom v izredno težkih pogojih. TOZD tarejo že dalj časa težave, ki čedalje močneje zavirajo normalno proizvodnjo in resno ogrožajo poslovanje v letošnjem letu.

Tako fluktuacija delavcev kot tudi bolezenski izostanki povzročajo precejšnje zastoje v proizvodnji, zlasti so zaradi tega nastala številna ozka grla. Slabe surovine, posebno peski, še ved-

no povzročajo ne samo večji izmeček, ampak tudi prekomerne stroške čiščenja, težave pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti in zmanjšujejo možnosti za doseganje boljše produktivnosti.

TOZD VALJARNA. Kljub zelo slabemu izkoristku časa za proizvodnjo, ki je nastal zaradi daljšega ogrevanja visokolegiranih jekel, je TOZD presegel plan skupne proizvodnje na težki progi za 4,0 odst. Zelo ugoden je bil program proizvodnje na srednji progi. Tako znaša tu prekoračitev 11,8 odst., medtem ko beležimo na lahki progi zaostanek 10,8 odst. Zaradi mehanskih in elektro okvar so se zastoji v TOZD nadpovprečno povečali.

TOZD KOVAČNICA. V septembru je potekala proizvodnja

in odprema v TOZD zelo dobro, saj je bil plan proizvodnje, odpreme in izvoza znatno prekoračen. Vse to je bilo doseženo z dodatnim delom v adjustaži in sploh z večjo prisotnostjo ljudi na delu. Tudi zastoji niso bili pretirani, tako je TOZD z odpremo v septembru nadomestil zamujeno v juliju in avgustu. Preventivno in sprotno vzdrževanje je potekalo dobro, nekaj več zastojev je bilo na ogrevnih pečeh in na 800-tonskem krčilnem stroju, ki že dalj časa ne obratuje.

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.
JEKLARNA	87,8	100,5	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	102,6	102,3	96,8	107,1	132,3	133,8	121,3	192,7
VALJARNA	100,7	100,5	110,1	95,5	156,5	126,4	102,0	141,8
KOVAČNICA	117,6	107,5	115,0	102,5	250,4	140,4	99,3	187,0
JEKLOVLEK	110,5	113,3	119,7	115,0	172,2	142,0	180,6	267,9
ORODJARNA	-	-	-	-	-	-	-	-
STROJI IN DELI	130,9	96,0	35,8	99,2	35,5	117,8	-	20,1
- noži, brzorezno orodje	167,4	143,2	213,5	135,4	229,2	154,6	240,8	184,0
- gredice	-	102,7	-	-	-	-	-	-
- palice	121,0	62,5	121,0	62,6	160,8	73,5	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	307,8	109,8	178,9	108,3	220,3	149,6	240,8	184,0
PNEVMATIČNI STROJI	94,9	87,4	94,6	87,9	217,3	137,3	-	135,9
VZMETARNA	106,8	110,2	121,6	111,4	173,0	141,3	88,3	111,5
REZALNO ORODJE	94,7	92,6	82,6	92,8	171,9	146,5	122,9	109,6
KOVINARSTVO LJUBNO	98,4	98,6	153,2	90,8	114,1	112,5	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	104,9	130,6	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	117,2	142,8	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	97,0	101,2	101,5	99,2	124,4	132,1	104,2	143,0

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA
SKUPNE PROIZVODNJE

T O Z D	SEPTEMBER	KUMULATIVNO
JEKLARNA	88,2	99,0

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTERNE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.	SEPTEMBER	kumulativ.
JEKLARNA	90,0	98,9	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	102,8	101,8	96,5	104,6	104,5	101,4	206,9	146,9
VALJARNA	106,6	98,1	93,2	94,8	103,4	95,3	84,0	88,2
KOVAČNICA	106,4	102,9	100,3	106,3	126,7	106,3	126,7	106,3
JEKLOVLEK	101,3	105,1	104,6	106,2	108,6	98,5	154,9	94,4
ORODJARNA	50,0	52,5	79,1	56,7	93,2	69,5	-	-
STROJI IN DELI	68,3	87,4	89,9	88,2	73,4	82,8	-	13,3
- noži, brzorezno orodje	110,0	100,5	114,5	96,8	111,0	97,9	65,9	78,2
- gredice	238,1	72,6	-	-	-	-	-	-
- palice	177,0	145,3	172,9	142,5	205,8	150,0	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	160,0	95,8	123,0	103,9	112,3	98,6	65,9	78,2
PNEVMATIČNI STROJI	88,1	96,8	86,6	97,7	150,1	108,4	-	114,2
VZMETARNA	99,3	104,5	103,6	105,0	115,2	108,2	110,3	147,5
REZALNO ORODJE	120,0	111,2	129,5	109,3	122,0	110,2	194,0	120,7
KOVINARSTVO LJUBNO	121,0	105,0	122,9	90,7	107,3	84,6	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	94,1	106,3	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	79,6	88,7	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	99,0	98,8	95,8	97,7	105,7	97,1	94,7	90,3

TOZD JEKLOVLEK. Plan skupne proizvodnje v septembru je bil prekoračen za 1,3 odst. Tako znaša prekoračitev pri vlečenem jeklu 7,5 odst. in brušenem jeklu 4,8 odst., medtem ko zaostaja TOZD pri luščenem jeklu 9,3 odst. in vlečeni žici 72,0 odst. Posledica tolikšnega nedoseganja plana pri žici je predvsem v pomanjkanju vložka, saj je po mnenju vodstva TOZD naročil dovolj, za grelni žico še celo niso dobavljene lankoletne količine, tako da s tem nastajajo tudi vedno večje težave s kupci.

TOZD ORODJARNA. Kljub temu, da je proizvodnja v TOZD potekala dokaj zadovoljivo, mesečni načrt ni bil dosežen. Tako je prišlo v septembru do spremembe proizvodnega programa pri orodnih ploščah (manjše dimenzije). Na manjšo proizvodnjo so delno vplivale tudi okvare glave na brusilnem stroju in pomanjkanje trde kovine. Glede na zahteve in obveznosti do drugih TOZD v del. organizaciji si v orodjarni zelo prizadevajo za to, da bi se zaostanki zunanjih naročnikov čim bolj zmanjšali.

TOZD STROJI IN DELI. Mesečni plan skupne proizvodnje je bil dosežen v višini 68,3 odst. Obdelanih ulitkov je bilo izdelanih 13,8 odst., obdelanih odkovkov 105,6 odst., valjev 69,7 odst., sestavljenih izdelkov 22,8 odst., strojev in naprav 44,7 odst. ter raznih izdelkov interne proizvodnje 52,7 odst.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Dobra oskrba s brusilnim materialom in primeren asortiman sta pripomogla, da je TOZD presegel plan skupne proizvodnje za 60,0 odst. Tako znaša prekoračitev pri proizvodnji compound gredic 138,1 odst., grobo

obdelanih palic 77,0 odst., industrijskih nožev 10,5 odst., medtem ko je bilo izdelanega brzo-reznega orodja le toliko, kot predvideva mesečni načrt.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD mesečnega plana skupne proizvodnje ni dosegel. Tako zaostaja pri pnevmatičnem orodju za 31,5 odst., pri orodju za pnevmatične stroje 14,2 odst. Prekoračen pa je plan proizvodnje lafet in vrtalnega orodja za 12,5 odst. Plan proizvodnje pnevmatičnih strojev ni bil dosežen predvsem zaradi izpada IBSEN peči in NC stružnic. Prav tako nastajajo tudi na drugih strojih vse pogostejše okvare, kar znatno ovira doseganje predvidenega plana.

TOZD VZMETARNA. Plan skupne proizvodnje ni bil dosežen. Tako znaša zaostanek pri listnatih vzmeteh 0,5 odst., pri vzmetnih palicah 1,6 odst. Planirana proizvodnja ni bila izvršena predvsem zaradi pomanjkanja delavcev. Zaradi nepravčasne dobave vložnega materiala je zmanjšan tudi mesečni izvoz, katerega prekoračitev pa še vedno znaša 10,3 odst.

TOZD RO PREVALJE. TOZD je presegel plan skupne proizvodnje za 20,0 odst. Pri proizvodnji pil znaša prekoračitev 25,0 odst. in pri rezilnem orodju 18,2 odst. Še z večjim odstotkom je bil prekoračen plan odpreme in fakturirane bruto realizacije, saj je bilo odpremljeno nekaj izdelkov iz zaloga. Plan izvoza je bil presežen za 94,0 odst.

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO. V septembru je TOZD presegel plan skupne proizvodnje za 21,0 odst., odpremo za 22,9 odst. in fakturirano eksterno bruto realizacijo za 7,3 odst.

V vzmetarni

Pri medsebojnih odnosih bo center preučeval in reševal:

- vraščanje delavcev v delovno okolje,
- preučevanje formalnih in neformalnih skupin,
- vodenje skupin in
- osebnostne lastnosti, sposobnosti ter interese posameznikov.

Poskrbljeno bo tudi za prilaganje delavca delu.

PRVA POMOČ IN OSNOVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

Temu je seveda posvečena velika pozornost, in bi se tudi največ tega, kar je zdaj zunaj tovarne, približalo delavcu:

- Pri nesrečah pri delu, zastrupitvah in nenadnih obolenjih prva pomoč zdravnikov v centru (na voljo naj bi bili šok soba in mala kirurgija).
- V tovarni bi imeli zobno in obratno ambulanto, le laboratorijske preiskave in specialistične preglede bi opravljali v zdravstvenem domu, a bi vzorce jemali tu.

S tem bi osnovno zdravstveno dejavnost zares približali delavcem, čakalno dobo pa skrajšali na najmanjšo možno mero.

Center bi nadalje skrbel za mentalno higieno in zdravstveno vzgojo, načrtuje pa precej širok sistem izobraževanja, s katerim bi se vključeval celo v šolske in zunajšolske izobraževne sisteme.

valne sisteme. Enako pomembna in obsežna je predvidena raziskovalna dejavnost.

Sodelovanje centra je v železarni predvideno predvsem s kadrovsko službo ter konstrukcijskim birojem tozda raziskave proizvodnje in trga. Zunaj pa bi center sodeloval s slovenskimi in jugoslovanskimi železarnami, s Koroškim zdravstvenim domom ter z ustreznimi instituti v Ljubljani.

V centru so predvidene naslednje organizacijske enote:

- za ergonomijo,
- za psihosocialno dejavnost,
- za varstvo pri delu,
- za zdravstveno varstvo in
- za dokumentacijo.

Organiziran bi bil center kot tozda železarne Ravne, sredstva pa bi ustvarjal po načelih svobodne menjave dela.

Investicijska vrednost objekta za potrebe centra znaša okoli 122 milijonov din, s tem da bi bil objekt večnamenski (družbena prehrana za delavce minilivarne in pnevmatike, prostori za DPO in samoupravne organe železarne).

Namen je v bistvu preprosto: posvečati varovanju življenja in zdravja delavcev vsaj toliko skrbi, kot je posvečeno strojem in napravam.

(Povzetek je izdelal odd. za informiranje po gradivu za 17/II-80 sejo del. sveta železarne Ravne)

TOZD za zdravje delavcev

(povzetek zasnove centra za tehniško in zdravstveno varstvo delavcev)

NAMEN IN POMEN

Zdrav in zadovoljen človek dela rad in dobro, je stara resnica. Moderno se temu reče, da je produktiven. K temu pa pri nas silno težimo. Vsak načrt, ki nam torej z avtoriteto svojih sestavljencev in z vsebino zagotavlja, da bo indirektno pomagal dvigati produktivnost, je vreden hvale in potrditve.

Seveda nam zasnova CTZVD (težko izgovorimo in si morda izmislimo bolj kaj zvočnega) v bistvu ne odkriva Amerike. O tem smo precej pisali, imamo pa tudi že službo za varstvo pri delu, postajo prve pomoči, psihologa in socialni oddelek, da ne govorimo o medicini dela, ki je prav na Ravnah razvita kot malo kje v Sloveniji — same službe bodočega centra.

Večje kakovosti in boljših rezultatov si zato načrtovalci centra ne obetajo le od novih, funkcionalno opremljenih prostorov, ampak predvsem od enotne, usklajene zasnove dela vseh

našteti in drugih strokovnjakov.

KAJ BO NOVEGA

Predvsem informacijski sistem. Center bo namreč sistematično zbiral in obdeloval vse mogoče podatke o različnih delih (o zahtevah, obremenitvah, rizikih in možnih izboljšavah) in delavcih (kadrovske značilnosti, zdravje, sposobnosti itn.). Tako bi dosegel razporejanje pravih delavcev na prava dela, lažje bi zaposlovali invalide in tudi prilagajali dela delavcem.

Z uporabo obstoječega računalniškega centra bi lahko obdelovali zapletene probleme hitro in dobro.

Dela naj bi prilagajali delavcu, posebno invalidu — vse od načrtov in novogradev naprej, izboljševali pa tudi sedanja dela — jih humanizirali.

Študij dela naj bi preučeval oblikovanje in merjenje dela ter ustrezno usposabljal delavce.

S PRVE OKTOBRSE SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Oktober sta bili dve seji delavskega sveta železarne. Ker je bila druga po zaključku redakcije te številke, pišemo samo o prvi. Ta je bila 10. 10. 1980. Na njej pa je delavski svet sprejel med drugimi naslednje

SKLEPE IN STALIŠČA

Delavski svet bo o poročilu o problematiki izvajanja investicijske izgradnje v železarni Ravne ponovno razpravljal na prihodnji seji, s tem da je treba poročilo dopolniti z obraz-

ložitvijo vprašanj izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata. V zvezi s tako dopolnjeno informacijo bo sprejel morebitne sklepe ali stališča in jo nato posredoval v razpravo v tozde.

Na prihodnji seji bo ponovno razpravljalo o zasnovi centra za tehniško in zdravstveno varstvo delavcev. Predloženi osnutek zasnove je treba dopolniti zlasti z navedbo osnovne finančne konstrukcije in viri financiranja ter z dodatno obrazložitvijo glede na pripombe izvršnega od-

bora konference osnovnih organizacij sindikata.

Delavski svet je sprejel predlog samoupravnega sporazuma o nepovratnem združevanju sredstev za modernizacijo strojnega parka Šolskega centra Ravne.

Za sklenitev se razpisuje referendum v tozidih, ki ga sklepajo. Ta bo 30. 10. oziroma 3. ali 4. 11. 1980. Sporazum predmet obravnavajo zbori delavcev.

Železarna Ravne sprejema samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za družboslovno usmeritev. Za delegata železarnice Ravne se v konferenco delegatov skupščine te skupnosti imenuje Drago Mežner, vodja pravne službe. Za podpis sporazuma se pooblašča predsednik poslovnega odbora Gvido Kacal.

Železarna Ravne sprejema družbeni dogovor o nalogah in vlogi informacijsko dokumentacijskega centra v delegatskem sistemu v občini Ravne na Koroškem ter o pravicah in obveznostih delavcev pri ustanovitvi, organizaciji in delovanju tega centra. V odbor udeležencev družbenega dogovora se za delegata železarnice Ravne imenuje Marija Pristovnik, vodja centra za samoupravljanje in informiranje.

Delavski svet je sprejel predlagano razporeditev združenih sredstev železarnice Ravne in Združenja jugoslovanskih železarn v zvezi s preoblikovanjem tega združenja. Imenoval je Antona Vehovarja, ravnatelja TOZD energija, za delegata v skupščino poslovne skupnosti za zemeljski plin.

Imenovanje je za mandatno obdobje 1980/1982.

Imenoval je Miro Gerdej iz kadrovske službe za delegata železarnice Ravne v razširjeni svet Šolskega centra Ravne na Koroškem. Imenovanje je za dveletno mandatno obdobje 1980/1982.

Delavski svet je dovolil najetje dolgoročnega posojila za nakup petih stanovanj v znesku 325.440,00 din pri stanovanjsko-komunalni banki v Ljubljani.

Dovolil je, da se za pridobitev dodatnih bančnih sredstev veže iz združenih sredstev sklada skupne porabe pri Ljubljanski banki — Temeljni koroški banki Slovenj Gradec 5.000.000,00 din s čakalno dobo 10 mesecev. Tako vezana sredstva, povečana za bančni delež, se po preteku čakalne dobe najamejo kot kredit za financiranje investicijske izgradnje počitniškega doma v Portorožu.

Dovolil je tudi, da se iz združenih sredstev sklada skupne porabe, formiranega iz stanovanjskega prispevka, namensko veže pri Ljubljanski banki — Temeljni koroški banki Slovenj Gradec in stanovanjsko-komunalni banki v Ljubljani 30.000.000 din za nakup družbenih stanovanj in 6.000.000 din za kreditiranje individualne gradnje.

Delavski svet je zahteval, da izvršni svet skupščine občine Ravne na Koroškem energično ukrepa za zagotovitev preskrbe s premogom in plinom. Na prihodnji seji delavskega sveta naj predstavnik izvršnega sveta poroča o tem, kaj je bilo storjeno za čimboljšo preskrbo občanov.

Mojster

Med železarji komunisti

OO ZKS TOZD KOMERCIALA

Med delavci TOZD komerciala že nekaj časa vlada precejšnje nezadovoljstvo glede osebnih dohodkov. Tako se je na višino analitične ocene uradno pritožilo kar 64 delavcev. Ker se to področje še do danes ni uredilo, so o tem spregovorili tudi komunisti. Da bi prišli do dejanskih rezultatov, predvsem pa da bi videli, ali so negotovanja in nezadovoljstvo upravičena, so izdelali dokaj natančno analizo, s katero so želeli ugotoviti, kakšen je trend rasti osebnih dohodkov v tozdu komerciala in ostalih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ravske železarnice. Najprej: ali se planirani nivo OD dosega ali se celo presegla in kakšna je poprečna kvalifikacijska struktura v komercialu in v ostalih tozidih in delovnih skupnostih. In ne nazadnje, kakšen je rang osebnih dohodkov v železarni Ravne.

»Nezadovoljstvo glede nerealnih osebnih dohodkov izvira še iz časov, ko smo v ravske železarnice prešli na določanje analitičnih ocen del in nalog. Tedaj so vodstveni delavci komerciala obljubljali vsem »nezadovoljnim«, ki se z ocenami niso strinjali in katerim teh niso takoj popravili, da bodo njihove pri-

tožbe rešili s naslednjim »paketom«. Kot kaže, pa ta paket nekoliko predolgo potuje ali pa se je celo nekje izgubil, radi pripominjajo delavci v komercialu, »je razložil Aleksander Jug, sekretar OO ZKS. »Glede na to, da je v našem tozdu še kar naprej nezadovoljstvo in polno negotovanj, predvsem zato, ker so »takratni« vodstveni delavci z neoprijemljivimi podatki obljubljali višje osebnih dohodke, se je sekretariat osnovne partijske organizacije odločil, da bo problematiko nagrajevanja dal na dnevni red šele takrat, ko bo povsem nared analiza o upravičenosti zahtev po višjih osebnih dohodkih.

Ker je analiza dejansko pokazala, da so zahteve po ponovnem vrednotenju del in nalog upravičene, in glede na to, da v našem tozdu vlada nezadovoljstvo, predvsem pa zaradi stagniranja osebnih dohodkov in nenehnega dvigovanja življenjskih stroškov, je sekretariat OO ZKS bil mnenja, da je treba spregovoriti o OD tudi na sestanku osnovne organizacije. Tema pa je bila primerna tudi zato, ker je ravno takrat sindikat v pripravi na problemsko konferenco tudi zahteval, da moramo v tozidih in

delovnih skupnostih oceniti uveljavljenost sistema delitve po delu. O problematiki nagrajevanja v TOZD komerciala pa smo spregovorili že tudi v fazi nastajanja analize, in sicer na sestanku družbenopolitičnih organizacij, vodstvenih delavcev, na zborih in sestankih delovnih sredin in ne nazadnje tudi na sestanku komiteja za SLO in DS. Torej ne moremo govoriti, da je problem nagrajevanja nastal šele v teh dneh, ampak je poznan že precej časa. Samo o njem nismo hoteli nikoli govoriti in razpravljati,« je dejal tov. Jug.

Na septembrskem sestanku osnovne organizacije ZKS TOZD komerciala pa so komunisti med drugim tudi ugotovili, da je v prodajni službi nezadovoljstvo glede nerealnih OD že kar stalno. Tako referenti svoja dela primerjajo z deli in nalogami v pripravi proizvodnje, ki so si boja v imenu novih nazivov za stara opravila »umetno« ustvarili pogoje za višje SSD. Delavci v prodajni službi pa tudi menijo, da se jim sistem nagrajevanja ne zdi pravičen, saj ne daje možnosti starejšim delavcem, ki so na delovnih mestih 20 ali pa celo več let in si zaslužijo višje vrednoteno delo. Nasprotno pa da je mladim, še ne izkušenim delavcem omogočeno napredovanje, ne glede na sposobnosti.

Delavci v nabavni službi pa smatrajo, da so z reorganizacijo nastala neskladja med enakimi in podobnimi opravili v tozdu komerciala in tozdu RPT, saj so se na nekaterih opravilih SSD povečale za 3–4 skupine ali pa celo več. Prav tako še vedno v oddelku špedicije in skladišni službi primanjkuje delavcev. Pravijo, da je ob sedanjem vrednotenju težkega dela v teh službah težko pričakovati zaposlitev novih delavcev. Že sedaj zaradi pomanjkanja delavcev ne morejo več zagotoviti pravočasnega razkladanja vagonov in tovornih avtomobilov in plačujejo vedno višje stojnine. Podobne težave imajo tudi v skladišni službi. Da bo to delo bolj zanimivo in seveda lažje, bo treba posodobiti poslovanje, predvsem pa težka fizična dela.

Tudi obseg dela na zunanje-trgovinskem področju se je v zadnjih nekaj letih povečal za več kot 100 odstotkov. Medtem pa v tem oddelku za nagrajevanje ni bilo ničesar narejenega. Delavci v tem oddelku pravijo, da so dela vodij oddelkov operativne in samostojnih referentov opravila z veliko odgovornostjo in z znanjem tujih jezikov, a so kljub temu na spodnji liniji analitične ocene, saj so dela ocenjena kot najmanj zahtevna v pri-

merjavi z enakimi izobrazbenimi stopnjami drugod.

Kakorkoli že, komunisti v komerciali (25 jih je včlanjenih v to osnovno partijsko organizacijo) pravijo, da je stanje pri

njih dokaj resno in da ga je treba čimprej rešiti z vso resnostjo in odgovornostjo. Ob tem pa še velja zapisati, da so se v komerciali že lotili reševanja nesoglasij.

OO ZKS TOZD SGV

»V prvih šestih mesecih letošnjega zaostrenega gospodarskega leta v TOZD SGV nismo delali in gospodarili, kot bi lahko in bi morali,« je dejal Milan Natlačen, sekretar te osnovne organizacije, »saj smo dosegli nekoliko nižje rezultate, kot smo jih v enakem obdobju lanskega leta. S tem pa še ni rečeno, da gospodarimo slabo, saj smo še vedno nekje v sredini z našim gospodarjenjem v ravenški železarni.«

Delavci v tozdu SGV, predvsem pa komunisti, so si že ob prvem polletju zadali nalogo, da pravijo boljši rezultati dela boljši že ob tretjem kvartalu. O tem Milan Natlačen:

»Kljub prizadevanju tudi devetmesečni rezultati dela ne kažejo bistvenega izboljšanja. Zakaj je tako, smo hoteli prvi zvedeti komunisti. Da bi prišli do dejanskih vzrokov, smo celo zahtevali analizo stanja. Ta je pokazala, da ima naša temeljna organizacija že vse letošnje stabilizacijske leto precej težav pri nabavi rezervnih delov in materiala za izdelavo teh. Kljub težavam, saj še vedno ni mogoče dobiti vseh rezervnih delov, bomo poskušali storiti vse, da se bodo vsaj do konca leta izboljšali rezultati poslovanja.«

»Kljub temu, da smo tudi v tozdu SGV že ob začetku leta sprejeli akcijski program za uresničitev politike gospodarske stabilizacije in da komunisti vsak mesec sproti analiziramo uresničevanje tega, se ta ne izvaja, kot bi se moral,« je dejal tov. Natlačen, in nadaljeval: »Vsak mesec se redno sestane sekretariat osnovne organizacije in natančno analizira izvajanje stabilizacijskih ukrepov. Tako smo septembra med drugim ugotovili, da se sprejeti sklepi sicer izvajajo, vendar še vedno prepočasi in

premalo dosledno. Zato smo se komunisti dogovorili ter zadolžili komuniste, ki v svojih oddelkih odgovarjajo za izvajanje stabilizacijskih ukrepov, da skupaj z ostalimi delavci storijo vse, da bodo ti tudi uresničeni.«

Tudi o tem so na zadnjem sestanku komunistov spregovorili, da se sprejeti sklepi problemske konference komunistov ravenške železarne ne izvajajo v popolnosti. Takrat je med drugim bil sprejet tudi sklep, da naj bi se nemudoma uredil način pridobivanja dohodka v tozdih spremeljajoče dejavnosti. Kot kaže, pa to področje še do danes ni urejeno niti k reševanju ni pristopil nihče, pravijo komunisti v SGV. Dokaj kritično so tudi spregovorili o kadrovske politiki v ravenški železarni kakor tudi v občini. Pravijo namreč, da jih precej moti, da se kadruje delavce na vodilna delovna mesta z neustrezno izobrazbo. In da je le malo delavcev, o katerih je temeljito razpravljala kadrovska komisija, precej več pa tistih, ki v fazi kadrovanja niso šli skozi »rešeto« kadrovskih komisij.

»Komunisti zadnje čase tudi nismo zadovoljni s tehnološko in delovno disciplino, tako v tozdu SGV kakor tudi v celi železarni. Še vedno namreč ugotavljamo, da je stanje na tem področju enako, kot je bilo v začetku letošnjega leta. In da se kljub zaostritvam delovna in tehnološka disciplina ne izboljšujeta. Še vedno se zamuja na delo. Več kot pol ure se porabi za malico. Delavci pa so premalo disciplinirani in zbrani pri zahtevnih opravilih. Nekaj teh pomanjkljivosti je še vedno tudi v tozdu SGV. Zato smo za odpravo teh ponovno sprejeli nekatere dodatne ukrepe, s katerimi naj bi končno dosegli tisto, kar smo načrtovali že pomladi,« je zaključil Milan Natlačen.

narejen izračun, ugotavljajo velik prihranek. Tov. Vučko je še dodal, da delavci pri procesnem računalniku z zadovoljstvom ugotavljajo, da topilci zelo skrbno ravnaajo s terminali, saj v vseh treh letih ni prišlo zaradi nestrokovnega in malomarnega ravnanja do okvar in poškodb.

Ob koncu še dodajmo, da so tudi komunisti v prvih šestih mesecih izvršili vse sprejete sklepe na področju produktivnosti in stabilizacijskih prizadevanj. Le pri sprejemanju novih članov v ZK so bili nekoliko manj uspešni. Komunisti v obeh delovnih skupnostih pa žal ugotavljajo, da še vedno ni preve-

like aktivnosti med mladimi delavci, teh je v obeh delovnih skupnostih precej. Kljub temu da so že pred časom ustanovili OO ZSMS, delo mladih noče in noče zaživeti. Kje je vzrok, so poskušali zvedeti tudi komunisti. Z mladimi so se poskušali pogovoriti, vendar brez večjega uspeha. Vse kaže, da mladi niso zainteresirani za organizirano delo v ZSMS, saj ne prihajajo na sestanke niti se ne udeležujejo skupnih srečanj in izletov. Kakorkoli že, pravijo komunisti, med njimi je tudi precej mladih, ne bodo dopustili, da bi mladi ob tolikih problemih »dremali«.

Franc Rotar

SEJA DELAVSKEGA SVETA SLOVENSKE ŽELEZARN

17. septembra je imel delavski svet Slovenskih železarn 3. sejo, tokrat v kropskem Plamenu.

Na njej so sprejeli poročilo o izvajanju sklepov delavskega sveta v preteklem mandatsnem obdobju, o finančnem poslovanju, o finančnem poslovanju, o izvajanju samoupravnega sporazuma črne in barvaste metalurgije SRS o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo ter poročilo o združevanju dela in sredstev na področju deviznih pravic v letu 1980 (prednostno bodo Slovenske železarne prodajale kupcem, ki z njimi združujejo devizne pravice in devize). Prav tako so določili nova dela in naloge za oblikovanje delovne organizacije blagovnega prometa, ki jo bo sestavljala SŽ ter organizacije dejavnosti ZT.

Sklenili so, da bodo na predlog poslovodnega odbora intenzivno preoblikovali proizvodnjo v delovnih organizacijah, ki so jo do sedaj poskušali načrtovano letno proizvodnjo uresničiti že do začetka decembra. Vrednostni plan izvoza za II. polletje 1980 naj bi revalorizirali za odstotek devalvacije, do konca septembra pa naj bi delovna skupnost skupnih služb pripravila predlog dopolnjenega samoupravnega sporazuma o interni stimulaciji.

V vseh delovnih organizacijah bodo ponovno preverili, ali uresničujejo izvozne načrte ali ne. Natančneje bodo opredelili pogoje, s katerimi lahko dosežejo izvoz, oziroma repromateriala, ki so potrebni za realizacijo izvoza.

Ukrepi za izpolnjevanje količine in asortimana izdelkov so dodali še oceno asortimana z vidika uspešnosti v sozdu (ne samo v delovnih organizacijah). Prav tako naj bi uvedli dohodkovne odnose med železarnami in predelovalci. Sklenili so tudi, da doslej ne bodo upoštevali le razlik med prodajno in polno lastno ceno, temveč tudi prispevke za pokritje tržnih in proizvodnih zmogljivosti.

Člani delavskega sveta Slovenskih železarn so ugotovili, da se osebni dohodki v posameznih delovnih organizacijah povečujejo v skladu z dogovorom, vendar naj tozdi ne bi izkoristili možnosti za izplačilo osebnih dohodkov v celoti. En del naj bi zadržali, da ne bi prišlo do prevelikih razlik s tistimi delovnimi organizacijami, ki jim poslovni rezultat ne bo omogočil enakega dviga.

Tozde v okviru sozda SŽ so opozorili, da naj v svojih programih posvetijo največjo pozornost nabavi, porabi surovin, polizdelkov in energije ter ukrepom za doseganje količinske in asortimanske proizvodnje.

Na seji so tudi sprejeli investicijski program za izgradnjo jeklarne 2 na Jesenicah, sanacijski program tozda livarne strojne litine v Štorkah ter program investicije za obrat zvarjenecv tozda železarne Jesenice Monter Dravograd. Prav tako so pogojno sprejeli samoupravni sporazum o posebnem sodelovanju z Inženiringom Bled.

(Iz zapisnika 3. seje)

OO ZKS DS ZA GOSPODARJENJE IN FINANCE

»Tudi komunisti v DS za gospodarjenje in finance smo se kmalu po dopustih sestali in temeljito analizirali poslovanje v prvih šestih mesecih. Pri tem smo ugotovili, da je bilo poslovanje v obeh delovnih skupnostih zadovoljivo, in da so bile določene naloge kratkega značaja v celoti realizirane, medtem ko so ostale nerešene le tiste dolgoročne pomena,« je povedal Anton Vučko, sekretar te osnovne organizacije ZKS.

Sicer pa so komunisti in vsi ostali delavci z vso resnostjo pristopili k uresničevanju spomladi sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Tako so predvsem izboljšali informacije, ki jih daje DS za gospodarjenje. Storili pa bodo vse, da bodo informacije še bolj kvalitetne in razumljive za vse delavce. Kljub temu da so imeli v I. polletju nekoliko težav pri zbiranju podatkov, ki jih dobe

v tozdih, so bile informacije vselej pravočasno narejene za razprave.

Kljub zaostrenim gospodarskim pogojem pa so bili delavci pri procesnem računalniku dokaj uspešni pri svojem delu, saj so s pomočjo delavcev TOZD jeklovirna v oddelku minilivarna dosegli ogromen prihranek pri varčevanju. Že v prvih mesecih letos so namreč v minilivarni uvedli uporabo procesnega računalnika pri izračunu sestave vložka. Že po prvih šestih mesecih so s tem prihranili precej, bržkone pa bo letni prihranek okrog 150 milijonov dinarjev in za okrog 100 milijonov deviz.

Delavci DS za gospodarjenje v službi APP pa s procesnim računalnikom že tri leta v TOZD jeklarne pomagajo topilec pri proizvodnji jekla. Sedaj je procesni računalnik v pomoč že tudi topilec pri VFP. Kljub temu da pri obeh VF pečeh še ni bil

Poti in smisli žigosnih kartic

Žigosne kartice so že dalj časa predmet razprav, seveda neformalnih, zato tudi ustreznih rešitev še ni. Doslej smo bili vajeni poslušati nerganje uporabnikov teh kartic, tokrat pa se seznanimo s problemi, ki jih povzročajo oddelku arhiv in razmnoževalnica v centru za samoupravo in informiranje.

Oddelek je iz neznanih razlogov dobil na grbo tiskanje ži-

gosnih kartic pred dvema letoma od kadrovske službe. Med deščino, ki je obsegala zelo star stroj, je spadala tudi kartoteka. Vse je v rabi še danes. Kartoteka je nadvse zanimiva, razdeljena je namreč po izmenah, mojstrih, oddelkih, žigosnih mestih (urah), samo po resničnem stanju ne; morala bi biti razdeljena po tozdih in delovnih skupnostih. Razumljivo, da se tu neha zanimi-

vost in začenja problematičnost. Kartoteka izpred desetih let že zdavnaj ne ustreza več organizacijski shemi železarne. Tako se tudi podatki kadrovske službe o novo sprejetih, premeščenih in odjavljenih, ki sicer redno prihajajo, nikakor ne ujemajo z razdelitvijo kartoteke žigosnih kartic.

Ko je oddelek arhiv in razmnoževalnica pred dvema letoma začel razdeljevati kartice, jih menda nihče ni hotel sprejeti, tako je obveljala praksa, da dostavljajo kartice vsakih štirinajst dni na obračun kovačnice, mehanične (formalno že dolgo ne obstaja več) itn. Pri tem se pojavlja tudi tak nered:

Delavci istega tozda žigosajo na različnih krajih ali celo v drugem tozdu. Zaradi tega je razdeljevanje kartic prava problematičnost. Oglejmo si enega takih »sistemov«. Tozdi stroji in deli in tozdi pnevmatični stroji želita imeti dostavo in razdelitev na naslednje:

- lahka strugarna 31 delavcev,
- težka strugarna 22 delavcev,
- revolverice (!) 47 delavcev,
- ozobljenje in brušenje (!) 58 delavcev itn. še šestnajst (16) takšnih sistemov.

Kajpak podatki kadrovske službe, ki so hkrati tudi na matrici za žigosno kartico, ne obsegajo takih podrobnosti, kot npr., da nekdo dela pri revolvericah ali v II. izmeni 25-tonske peči. Pri taki nesistematični kartoteki je pač treba prestatiti ves križev pot za enega med pettisoči, kadar si kdo zaželi urgenc. Glede na našeto problematiko vodja arhiva predlaga naslednje rešitve:

— Odlaganje matric in vodenje kartoteke bi moralo biti urejeno po strogi abecedi posameznega tozda ali delovne skupnosti. Tako so urejeni tudi sezname zaposlenih. Le na ta način je možno biti na tekočem z vsemi spremembami. V tem primeru bi morala prevzeti nameščanje žigosnih kartic tajništva ali evidencarji po tozdi in delovnih skupnostih.

— Če ostane vse pri sedanjem sistemu, bi morala biti evidenca kadrovske službe natančnejša.

— Možno je uvesti kartoteko po žigosnih mestih (urah), a tudi v tem primeru so potrebni natančnejši podatki kadrovske službe.

— Zaradi spremenjenih nazivov tozdov, dela itn. bi morali na novo napisati kakih 4000 matric. Te pa so vezane na uvoz!

— Lahko bi vsak tozdi napisal žigosne kartice za svoje delav-

ce, kar bi gotovo opravili lažje kot en delavec za 5000 delavcev. Menda se dajo prek računalnika napraviti samolepilne etikete, ki bi jih potem nekdo v tozdu nalepil po želenem vrstnem redu.

Ob vsem tem se nujno pojavijo vprašanja o smislu kartic, o njihovi učinkovitosti ter kdo si jih je izmislil. Nihče posebej, pa vendar: delavski svet je na svojem rednem zasedanju 27. 7. 1968 sklenil, da se uvedejo žigosne ure za registriranje časa prisotnosti. Na podlagi tega so bila izdelana natančna navodila o namenu in načinu uporabe. V predpisu, ki je začel veljati s 1. 1. 1971, je zapisano:

»Kontrollirani in z listo navzočih usklajeni karti celega meseca sta osnova za prenos podatkov v obračunski listi.« In deset let kasneje preprosto dejstvo: direktno po karticah se še nikoli ni obračunaval OD. Niti za dovolilnice teh kartic ne uporabljamo več, ker so v rabi pač drugi obrazci.

Veljavna navzočnost je tista, ki jo beležijo mojster, tajnica, skratka tisti, ki nam pišejo ših-te, ne kartica. Na vprašanje, ali vsi delavci v tozdu uporabljajo žigosne kartice, so v tajništvih pritrdili. Tisti, ki se za vogali širokoustijo, da še nikdar niso žigosali, ker pač pri njih to ni v navadi, so najbrž nesramni lažnivci ali pa tudi ne?! Vodja arhiva navaja podatek, da nekateri tozdi ne uporabljajo žigosnih kartic, tako tozdi jeklovivarna, ki obsega modelno mizarstvo, del priprave proizvodnje, čistilnice itn. Nekdo tu ne naliva čistega vina, le vodja arhiva za zdaj lahko svoje trditve dokaže. Nečednosti pa je še več. Npr. večina ve, da so bile žigosne ure večkrat zamašene s peskom ali kako drugače pokvarjene (in so še). Zanalašč! Le malokdo ve, koliko denarja in izgubljenih ur je stalo popravilo. Mnogi poznajo trik, da se danes žigosa za jutri, nekaj pa je tako prijaznih, da zmeraj žigosajo za dva oz. najmanj za dva (slišati je bilo, da ponekod tudi za cele izmene). Res, da to niso kake grozotnosti, a tudi majhne stvari postavimo tu in tam v luč stabilizacije. Če nas nedodelan sistem žigosnih kartic stane mesečno približno okrogel stari milijon (niso vračunani: deset ših-tov, matrice, barva), je že vredno razmisliti in pogruntati kaj učinkovitejšega. Če to ne, se pač še naslednjih deset let ravnamo po načelu — kaj me briga.

Zlatka Strgar

DELOVNA TEKMOVANJA KOVINARJEV IN METALURGOV KONČANA

Ljubljanski Litostroj je letos gostil republiško in državno delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov. Najboljši slovenski kovinarski in metalurški delavci so merili znanje od 3. do 5. 10., 14. zvezno tekmovanje pa je potekalo od 10. do 12. 10. 1980. Obeh so se udeležili tudi naši delavci.

Z republiškega tekmovanja se niso vrnili najbolj zadovoljni.

Pokopala jih je teorija. Gradiva niso dobili pravočasno pa še pomanjkljivo je bilo. Tudi praktični del jih je precej razočaral. Skratka — domače tekmovanje se jim je zdelo mnogo skrbnejše pripravljeno. Najbolje se je odrezal **Jože Kotnik**. Med strugarji je bil drugi. **Vinko Gostenčnik** (plamenski varilec) je bil tretji do četrti, **Jože Lasnik** pa četrti.

Na državnem tekmovanju so bili najuspešnejši slovenski delavci. »Pridelali« so si kar šest prvih mest. Tudi za **Jožeta Kotnika** iz naše železarne je bilo jugoslovansko tekmovanje zelo uspešno. Že drugič se je namreč uvrstil med prve tri najboljše brusilce. Bil je drugi, in za spomin dobil zlatnik s Titovim podpisom. Iskreno mu čestitamo!

Delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov je torej za le-

tos končano. Nobeno — ne domače ne republiško in ne državno — ni bilo brez pomanjkljivosti. Napake so bile in bodo, saj je »tekmovanje« delo takšno kot vsakdanje. Natančno se nikoli ne da vsega predvideti. Vseeno veje iz njega skrb vseh jugoslovanskih kovinarjev in metalurgov za dobro delo.

Jožeta Kotnika pa predstavljam v posebnem članku.

H. Merkač

Predstavljamo „srebrnega“ strugarja Jugoslavije

V Titovih zavodih v ljubljanskem Litostroju se je 12. oktobra 1980 končalo 14. srečanje kovinarjev Jugoslavije. Med 176 kovinarji, ki so letos tekmovali na državnem prvenstvu, je ravenško železarno edini zastopal **Jože Kotnik**, strugar v tozdu SGV.

Samo en delovni dan počitka si je Jože Kotnik privoščil po napornem tekmovanju. Pa tudi med sodelavci in prijatelji je bilo treba vsaj na skromen način proslaviti doseženo drugo mesto med strugarji Jugoslavije. Zato je šele 14. oktobra ponovno vstopil v remontno delavnico tozda SGV, za svojo prvomajsko stružnico. Tu smo ga iskali tudi mi, vendar so njegovi sodelavci povedali, da so Jožeta povabili na sindikat. Ni bil dolgo odsoten. Kmalu se je vrnil nekoliko potrtega obraza.

»Tako srečen in vesel, kot sem bil v nedeljo v Ljubljani, ko sem za doseženo drugo mesto dobil zlatnik z likom tovariša Tita, in danes zjutraj, ko so mi sodelavci s stiskom roke čestitali k uspehu, že dolgo nisem bil v svojem življenju. Ker se je baje spodobilo, da so me povabili danes na sindikat, sem tudi šel. Vendar se je to izkazalo kot poegavščina. Nekaj časa sem namreč zastoj čakal, potem pa sem šel nazaj v tozdi. S tem je bilo moje proslavljanje končano. V zadoščenju mi je, da ne tekmujem samo zase, ampak tudi za ravenško železarno.

Bilo je 23. februarja 1955, ko se je ravenškemu livarju Filipu Kotniku in Rozini rodil sin Jože. Kot Ravenčan je osnovno in poklicno šolo obiskoval na Rav-

»Čisto po naključju sem danes strugar. Po končani osnovni šoli sem se na šolskem centru hotel izučiti ključavničarskega poklica, pa ni bilo prostega mesta. Zato sem moral stopiti za stružnico. 1972. leta sem bil že izučen, tako da sem že julija nastopil službo v tozdu SGV. Danes mi ni žal, da sem strugar. Ta poklic sem vzljubil. Vzljubil pa sem tudi svojo stružnico. Danes sem strugar za zahtevna dela in naloge, na mesec pa zaslužim okrog 10 tisoč dinarjev. Mislim, da v primerjavi z drugimi v našem tozdu nisem premalo nagradjen, ampak menim, da smo nasploh delavci pri obdelavi materialov premalo plačani za opravljeno delo,« je poudaril Jože Kotnik.

Ko se je leta 1977 prvič pri nas organiziralo tekmovanje kovinarjev, se je prijavil tudi Jože.

»Bilo je leta 1977, ko sem prvič tekmoval v Novi Gorici. Letos pa sem že četrtoč tekmovanje na republiškem in tretjič na državnem prvenstvu. Ni stvari, ki bi me tako veselila kot prav to tekmovanje. Že pred leti sem se ves posvetil delu in strugar-skemu poklicu. Nimam drugega hobija, imam le delo v železarni

Jože Kotnik

in svoj prosti čas, v katerem rad preberem kakšno dobro knjigo. Tisti, ki še nikoli ni bil na teh in podobnih tekmovanjih, si ne more predstavljati, kako prijetno je snidenje z delavci iz drugih republik. V teh letih sem jih veliko spoznal, dobil pa sem tudi mnoge prijatelje po vsej Jugoslaviji.

Kakršnokoli tekmovanje naj že bo, se je zanj treba vselej temeljito pripraviti.

»Tudi letos sem se najprej temeljito pripravil na teoretični del tekmovanja. Dobili pa smo nekaj dni pred tekmovanjem tudi informativne risbe, ki so prikazale, kakšen kos bomo morali izdelati. To pa je bilo tudi vse. Vse ostalo je bilo odvisno od delovnih izkušenj in iznajdljivosti. Pri pripravah so mi veliko pomagali sodelavci tako s strokovnimi nasveti kot tudi pri bodrenju. Ja, takšnih sodelavcev ni veliko v ravenški železarni. Vseskozi so mi stali ob strani in me bodrili k uspehu. Vsi smo si želeli, da bi pokazal tudi dru-

gim strugarjem, da znamo jeklo oblikovati tudi ravenski kovinarji.

Kako je potekalo tekmovanje? Mislim, da je bila organizacija kot nekaj dni prej na republiškem. Na obeh sem zelo uspešno opravil teoretični del tekmo-

vanja. Pri struženju pa sem imel nekoliko treme. Veste, nisem navajen, da mi kdo gleda na prste, kako se dela. No ja, kljub temu se je vse dobro končalo, je zaključil razgovor »srebrni« jugslovenski strugar Jože Kotnik. Pogovarjal se je: F. Rotar

INOVACIJE PO NOVEM PRAVILNIKU

V juliju letos je bil v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih sprejet novi pravilnik o inovacijah, s čimer je bilo zadovoljeno določilo zakona o združenem delu.

Oglejmo si nekaj glavnih razlik med staro in novo normativno urejenostjo množičnega inovacijskega dela.

Nadomestila

Posebna nadomestila se določajo nekoliko drugače, kot so se določala po starem samoupravnem sporazumu.

ko zadoščeno 130. členu zakona o združenem delu, je takšen način tudi prikladnejši in hitrejši ali z drugimi besedami manj birokratski.

Kdaj in kako po novem prijavljati inovacije

Po odločitvi novega pravilnika je praviloma potrebno inovacije prijavljati pred uvedbo v proizvodnjo, izjemoma se lahko prijavljajo tudi po uvedbi, vendar najkasneje v roku enega meseca. Kolikor avtor ta rok preorači, izgubi pravice, določene s

avtorjema dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo, ki si ga delita na polovico.

Dragu Garbu in Francu Mlinarju je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo 5.000 dinarjev za predelavo plošč za podlaganje ležajnega ohišja na težki progi. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti ekonomskega učinka, zato je bilo avtorjema dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo, ki si ga delita na polovico.

Stanku Gorenšku, Francu Cehnerju in Mirku Čreslovniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo izmetalnih mehanizmov na centromaskinih. V četrtem in petem letu je bilo z uporabo inovacije poprečno letno prihranjenih 837.624 dinarjev. Nadomestilo znaša 11.799 dinarjev, delijo pa si ga na enake dele.

TOZD stroji in deli:

Mirku Moriju, Marjanu Dirn-tišu, Boštjanu Lutru in Danijelu Merkaču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave zvarjencev za stiskalnice. Na osnovi izboljšane tehnologije je bilo v drugem in tretjem letu prihranjenih poprečno letno 1.321.000 din. Nadomestilo znaša 45.548 dinarjev, avtorji pa si ga delijo na enake dele.

Vinku Javorniku in Radu Reberniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vpenjanja na stroju za ozobljenje. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo prihranjenih poprečno letno 167.043 din. Nadomestilo znaša 10.465 din, delita pa si ga na polovico.

Jožetu Horvatu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 6.971 din za izboljšavo obdelave batov za stiskalnice. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo prihranjenih poprečno letno 76.191 dinarjev.

Petru Štumbergerju in Alojzu Strmčniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za uvedbo obrezovanja diskov na ekscentrični stiskalnici. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo poprečno letno prihranjenih 197.376 dinarjev. Nadomestilo znaša 10.651 din, delita pa si ga na polovico.

Istima avtorjema je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za uporabo dodatne šablone za izrezovanje nosilcev osi. Prvo leto je bilo z inovacijo prihranjenih 32.130 dinarjev. Nadomestilo znaša 3.235 din, delita pa si ga na polovico.

Ivanu Gregorju in Alojzu Strmčniku je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo 4.000 din za uvedbo ohlajanja varilnih klešč.

Ekonomskega učinka ni bilo moč ugotoviti, zato je bilo avtorjema dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo, ki si ga delita na polovico.

Matevžu Šmonu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 4.196 din za izboljšavo vrtnja nosilcev za osovine. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo poprečno letno prihranjenih 20.387 dinarjev.

Blažu Mlakarju, Alojzu Strmčniku in Milanu Kovaču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za

izboljšavo rezanja navojev na podpornih valjih. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo prihranjenih poprečno leto 59.379 dinarjev. Nadomestilo znaša 5.666 din, delijo pa si ga na enake dele.

TOZD pnevmatični stroji:

Francu Mesnerju je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo 500 din za izdelavo priprave za struženje ojnica zračnih motorjev. Ekonomskega učinka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Slavku Strmčniku in Francu Hirtlu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za zamenjavo vložnega materiala za odkopne konic. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo prihranjenih poprečno letno 1.307.658 dinarjev. Nadomestilo znaša 30.184 din, delita pa si ga na polovico.

Slavku Strmčniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 7.147 din za rekonstrukcijo cilindra kladiwa RRK-30. V drugem in tretjem letu je bilo z inovacijo poprečno letno prihranjenih 151.575 dinarjev.

Dominiku Kosu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4.372 din za uporabo ročajev ROK-12, s katero se je prihranilo 371.505 dinarjev.

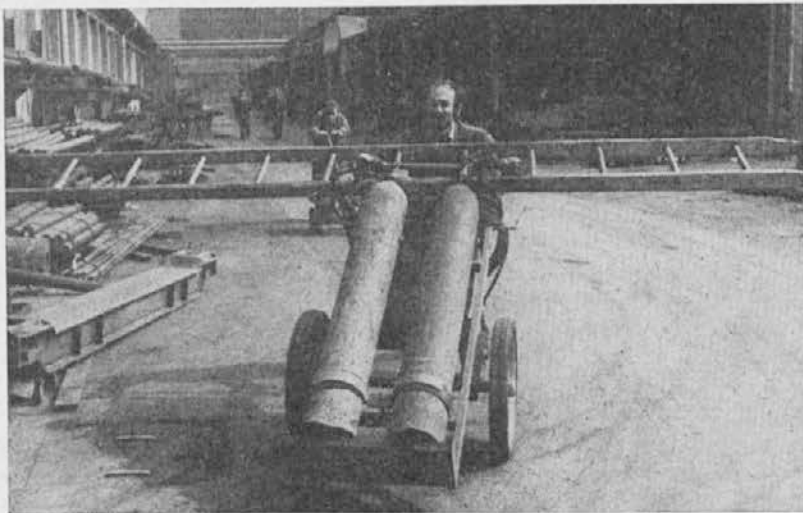
TOZD jeklovlek:

Francu Rataju in Andreju Jugu je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo 10.000 din za uvedbo več izboljšav v novo zgrajeni lužilnici. Ekonomskega učinka pri teh inovacijah ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si delita na polovico.

TOZD kovinarstvo:

Francu Mesnerju in Janezu Štiglicu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo kopirnega struženja zobatih venec. V prvem letu je bilo z inovacijo prihranjenih 394.900 dinarjev. Nadomestilo znaša 11.398 din, pri delitvi pa je udeležen Mesner s 85 in Štiglic s 15 odstotki.

Franjo Krivec

Iznajdljivost

1. Tabela za določanje nadomestil je vzpodbudnejša oziroma daje več. Upajmo, da ta več ni toliko, da bi začel vzpodbujati nevoščljivost.

2. Faktor za določitev nadomestila se določa nekoliko drugače. Po starem je bil razpon faktorja od 0 do 1,2, višina pa je bila odvisna od izvirnosti inovacije in delovne »dolžnosti« avtorja. Po novem pa je razpon faktorja od 0,1 do 1,2, višina pa je odvisna prav tako od izvirnosti inovacije in od delovnega »področja« avtorja. Delovna dolžnost po starem je bila stopnjevana z delovno dolžnostjo, lažjim pristopom do predmeta izboljšave in izboljšavo z drugega delovnega področja. Delovno področje je po novem stopnjevano z razvojem, vodenjem in izvajanjem.

Pristojnost odločanja

Po starem je bil za odločanje o inovacijah pristojen odbor za gospodarjenje na ravni delovne organizacije, po novem pa o inovacijah odločajo komisije za gospodarjenje v temeljnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih. Poleg tega, da je ta-

pravilnikom. Po starem je bil ta rok eno leto.

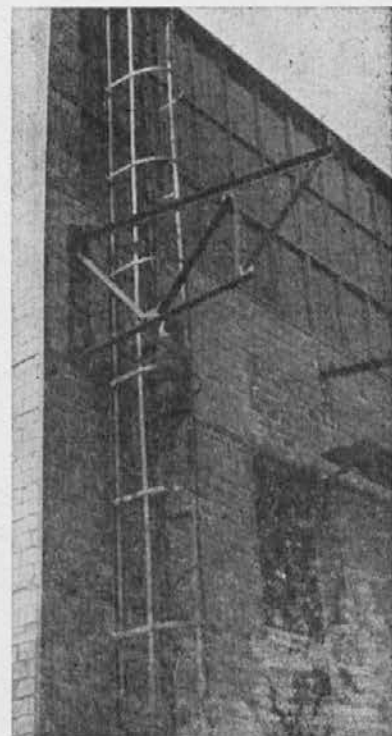
Inovacije se lahko prijavljajo neposredno v službi za inovacije ali pri pristojnih delavcih v temeljnih organizacijah, ki so dolžne prijave kolikor morejo najhitreje posredovati službi.

Odkar je v veljavi novi pravilnik, so bile ugodno rešene naslednje inovacije.

TOZD valjarna:

Stanku Jamerju, Francu Cehnerju in Juriju Glavici je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za zamenjavo brusnih plošč na centromaskinih. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bilo z njo prihranjenih poprečno letno 4.326.113 din. Nadomestilo znaša 33.416 dinarjev, pri delitvi pa je udeležen Jamer s 60 in druga dva avtorja s po 20 odstotki.

Ivanu Valentarju in Adolfu Hladniku je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo 20.000 din. Avtorja sta na štirih ogrojdih lahke proge in škarijah izdelala nove odvodke. Ekonomskega učinka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, zato je bilo

Vzpon

Varčujmo s toplotno energijo

(nekaj nasvetov)

Novo ogrevalno sezono smo pričakali z neprijetnimi informacijami:

— od konca prejšnje do začetka te ogrevalne sezone so se kuriva zopet precej podražila:

drva za 40 %
premog — lignit za 32 %
lahko kurilno olje za 74 %
srednje oz. težko kurilno olje (mazut) za 34 %
plin butan-propan za 34 %
zemeljski plin za 74 %
elektrika za 30 %

Odloku o znižanju dovoljenih temperatur ogrevanih prostorov za 2° C pod projektiranimi se je pridružil še odlok o skrajšanju ogrevalne sezone za en mesec, torej je dovoljen začetek 15. oktobra.

Napovedana je še vsaj ena podražitev v času ogrevalne sezone 80/81.

Plan uvoza nafte za letošje znižan za 1,5 milijona ton, kar je treba parirati delno z večjo količino domačih goriv in delno s štednjo pri uporabi goriv.

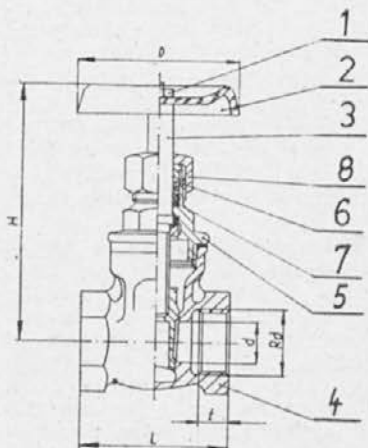
V tem članku želim spodbuditi k nadaljnji štednji toplote v zgradbah s centralnim ogrevanjem.

Zapirajmo okna in vrata!

Pri odpiranju oken zaradi zračenja je zelo važno vedeti, da se najmanj toplote izgubi, če okno na stečaj odpremo za krajši čas, nato pa ga v redu zapremo. Med tem časom pa naj bodo radiatorjski ventili zaprti. Zelo velike izgube toplote so, če je okno stalno, pa čeprav samo malo odprto.

Ponekod ne zapirajo notranjih vrat, mislim s hodnika v posamezno sobo.

mezne sobe. Projektant centralnega ogrevanja pri izračunu interne instalacije predpostavlja, da bodo vsa vrata normalno zaprta, razen kadar mora kdo skozi. Nadalje, da bo temperatura na hodnikih in v stranskih 5° C nižja kot v ostalih sobah, saj se v teh dveh prostorih ljudje zadržujejo le krajši čas. Odprta vrata povzročajo tudi prepihe in s tem odnašanje toplote.

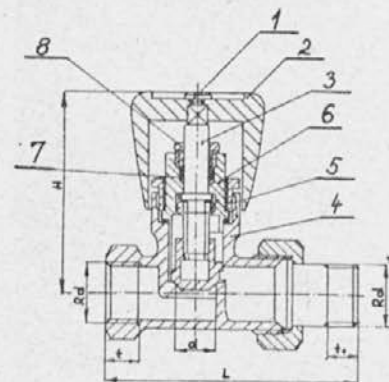
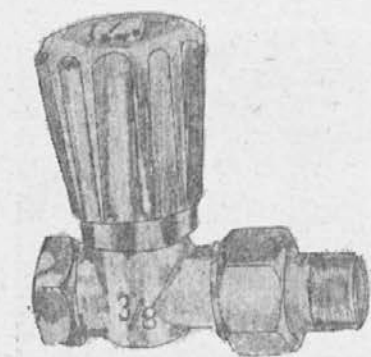

Zaporni zasun

Če okna in vrata ne tesnijo, je treba kupiti tesnilni trak in ga nalepiti na stične površine. Seveda se morajo tudi zunanja vrata le po potrebi odpirati in tesnjenje mora biti prav tako dobro.

Izoliranj več pozornosti!

Veliko toplote gre v zgubo v kletnih prostorih, če cevi niso izolirane. Tudi ozimnica trpi zaradi višje temperature in pomanjkanja vlage. V trgovinah se dobijo že zgotovljeni izolacijski plašči vseh dimenzij, ki pridejo v poštev za prostore zgradb. Montaža je enostavna, vendar jo je treba izvesti pravilno z lepljenjem stičnih površin in ovijanjem z neprepustnim trakom. Večinoma pa se še cevi izolirajo z mineralno volno in ovijajo s strešno lepenko ali aluminijско pločevino, kar je tudi odlična toplotna zaščita.

Radiatorski ventil

Nekateri uporabljajo radiatorje za sušenje perila, brisač, krpe ali kot pomožne police. Ponekod jih prekrijejo z nepravilno izdelanimi regali, s klopmi ali omarami. S tem preprečujejo pravilno kroženje zraka in ogrevanje je zaradi tega slabše. Radiatorje je treba tudi čistiti kot ostalo pohištvo, kajti prah je tudi izolator.

Strah pred ventili je odveč!

Velika večina stanovalcev v takih objektih se boji pripirati radiatorjske ventile. Ne znajo si pomagati, če zaradi tega začne pri vretenu ventila kapljati voda. Posledica tega strahu je odpiranje oken ali celo puščanje odprtih oken skozi vso ogrevalno sezono. Le malo znanja o sestavi ventila je treba, da lahko okvaro odpravimo sami.

Na skicah so prikazani ventili in njih sestavni deli. Tokrat nas zanimajo samo tisti deli, ki imajo vpliv na tesnenje. Če z vijakom odvijemo pritrdilni vijak (1), lahko snamemo kapo (2) z vretena (3). Vreteno je vstavljeno v ohišje (4) in pritrdjeno s pritrdilno matico (5) in tesnilno pušo (6). V tesnilni puši (6) je tesnilo (7), na katerega izvaja pritisk tesnilna matica (8). Ko se tesnilo (7) nekoliko izrabi, začne pronicati voda ob vretenu (3) in tesnilni matici (8). Da preprečimo nadaljnje kapljanje vode, je treba samo tesnilno ma-

tico (8) z ustreznim ključem ali kar s kombinirkami malo priviti. Večinoma zadostuje, če matico zasučemo samo za nekaj milimetrov v desno, le redko je treba priviti za četrt ali pol obrata. Preveč priviti ni dobro, kajti potem premočno pritiska na vreteno in se tesnilo hitreje do kraja izrabi. Priviti je torej treba le toliko, da več ne kaplja. Potem lahko zopet vsak dan odpiramo in zapiramo ventile po potrebi. Po več mesecih, včasih pa tudi več ogrevalnih sezon, bo tesnjenje v redu. Ko pa začne zopet kapljati, je treba operacijo enostavno ponoviti. To pritezanje se lahko opravi ne glede na to, ali je ventil zaprt ali odprt. Z leti se tesnilo izrabi in ko je tesnilna matica privita do kraja, je to znak, da bo treba tesnilo zamenjati. To zamenjavo pa naj opravi serviser. Tesnilo mora biti primerne kvalitete, pravilne dimenzije in količine. Tudi vodo je treba izpustiti iz tistega dela omrežja pred zamenjavo tesnila.

Drugi zaporni ventili na internih omrežjih imajo prav tako tesnilne maticice. To so ventili v kletih na posameznih vejah — odcepih, dviznih vodih in glavni ventili. Ti ventili imajo ročna kolesa namesto kap. Tesnilna matica je dobro vidna in tudi mesto netesnosti.

Anton Vehovar

Osamelec

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VII

Ravne na Koroškem, 31. oktobra 1980

Št. 9

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Karlo Kreuh in Marjana Kjorpenčev, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«.

„TITO – PARTIJA – REVOLUCIJA“

RK ZSMS in poveljstvo LAO sta razpisala v počastitev 35-letnice osvoboditve skupno tekmovanje mladine in pripadnikov JLA v SR Sloveniji z naslovom »Tito – partija – revolucija«. Namen tekmovanja je razvijati socialistično zavest in domoljubnost pri mladini.

V krog tekmovanja oziroma kviza smo se vključili tudi mladi železarji. Na zadnjem sestanku KS OO ZSMS železarne Ravne smo imenovali tričlansko ekipo mladink v sestavi: Irma Fajmut, Barbara Sušnik in Marjana Kjorpenčev, da bodo zastopale naše barve. Mladinkam pa so pomagali doseči čimboljši rezultat tudi trije vojaki – graničarji – s karavle »Sonjak«.

Tekmovanje je potekalo na osnovni šoli »Prežihovega Voranca« 24. oktobra 1980.

O rezultatih bomo poročali v naslednji številki Mladega fužinarja.

Marjana Kjorpenčev

Po poteh tovariša Tita

Po izgubi našega dragega tovariša Tita se vsi mladinci Jugoslavije z bolečino v srcu pogosto spominjamo, kako je bilo, ko je stopil med nas in nas pristrčno pozdravil. Nikoli se mu ne bomo mogli odločiti za njegovo veliko delo, vendar lahko počastimo njegov spomin z raznimi manifestacijami.

Mladi iz metalurškega kombinata Smederevo so organizirali pohod po poteh tovariša Tita. Nanj so povabili predstavnike iz vseh slovenskih železarn. Po pristrčnem in nepozabnem sprejemu, ki so nam ga priredili mladi iz Smedereva, smo se odpeljali na planino Taro. Od tod smo nadaljevali pot na Kadinjačo. Razigrana

družba je onemela in se zazrla v veličasten spomenik, ko je vodič začel pripovedovati:

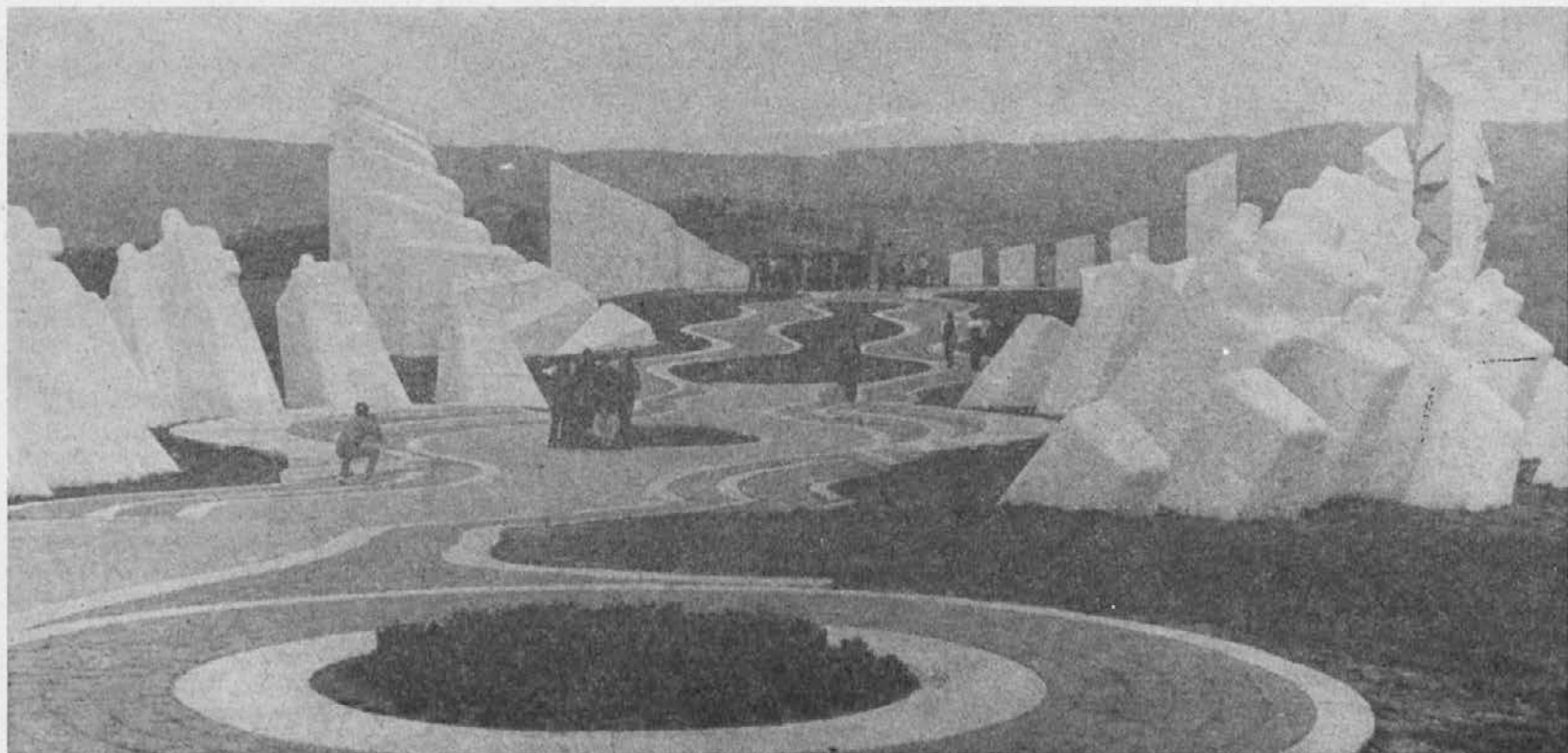
»29. novembra so na povelje vrhovnega štaba borci Užiškega delavskega bataljona zasedli položaje na Kadinjači in njeni bližnji okolici. Imeli so težko nalogo: zadržati so morali nemške enote, ki so se približevale takrat osvobojenemu Titovemu Užicu, toliko časa, da se je vrhovni štab z ranjenci lahko umaknil prek Zlatibora. Borci se veliko številnejšemu sovražniku niso umaknili niti za korak.

Nemškim enotam, ki so štejele 3000 vojakov, je uspelo, da so zaprle umik trem četam delavskega bataljona, ki so skupaj štejele 270 borcev. Okrog 14. ure je boj ponehal – padlo je 270 partizanov Užiškega delavskega bataljona.«

Danes stoji na tem mestu veličasten spomenik svobode v spomin na neustrašne borce, ki so dali življenja za svoje ideale.

Že pozno zvečer smo se polni vtisov vračali proti Smederevu. Čas se je iztekal, mi pa smo si imeli še toliko povedati, postali smo resnični prijatelji. Pohod, kot je bil ta, in podobni pohodi nedvomno poglabljajo bratstvo in prijateljstvo med narodi Jugoslavije, zato moramo skrbeti, da bo takšnih srečanj še več.

Pavel Pušnik

Na Kadinjači

Spomin na Belo krajino

»Hej, haj brigade, hej, haj roke mlade«... Kakor prvi dan se je tudi zadnjič oglasila pesem po zvočniku. Ob 5. uri zjutraj, kot vedno vseh 20 dni. Vsak dan nas je zbudila iz spanja, ta dan pa smo bili že vsi budni. Moje misli so segle nazaj, na tisti »veliki« dan, ko sem kot plašna deklica zaplesala kolo.

Prvi dan je pač najlepši. Trojico, Majdo, Zdenko in mene, so že prvi dan krstili za »prefarbane blondinke«. Tekali smo po naselju ter risali plakate in stenčase, da bi z njimi okrasili naselje. Poleg tega smo ves dan tekmovali z »močvirniki«, kdo bo glasneje pel. »Močvirniki« so bili brigadirji sosednje brigade »Bogo Flander« iz Ljubljane-Siške.

Hitro je minil ta dan in bil je tako razburljiv, da zvečer dolgo nisem zaspala. Mislila sem na to, kakšen bo naslednji dan? Kakšna bo trasa? Bo delo težko? Kakšen trasko?

Drugi dan in tudi vse ostale dni sem videla, točneje občutila.

Iz najlepših sanj me je vrgel piskajoči glas dežurnega: »Vstanite, že tako smo vas pustili deset minut dlje spati! Čez dve minuti zbor!« Malo sem se pretegnila, potem sem pa le vstala. Za umivanje je bilo prepozno, saj je bil že čas za dviganje zastave. Brigadirko sem si zaklepala po poti in še potem, ko je komandant zavpil: »Zbor!!!«

Sledil je zajtrk. Toda groza! Spet marmelada. Ko bi bila vsaj mešana, ker tega šipka sem se pa že res pošteno najedla.

Potem zopet v zbor. Spet so bile težave z orodjem. Dve lopati sta manjkali. Tista dva, ki sta brez lopat, se glasno jezita, pri sebi pa gotovo »molita k bogu«, da lopat ne bi našli. Nato še en zbor, da te določijo k »nežnejšemu« (moškemu) spolu. Potem je do enih bolj tiho. Čuje se samo: »Kje je macola? Daj mi štango! Saniteta! Trasko!...«

Nekako je le minilo tistih šest, sedem ur, ko je prišel avtobus po nas. Malo smo zapeli in že smo bili v naselju. Nato smo se malo kregali, kdo bo prvič pod »sve-tim tušem«, da bo dobil vsaj kapljico tople vode. Zatem sem se postavila v zbor na levo stran vrste, misleč, da bom prva na kosilu, komandant pa je poslal desni konec naprej.

Popoldan pa... prosto, bi kdo rekel. Nikdar! Kaj drugega kot interesne dejavnosti!

Tiskanje biltenov pa stenčasov, priprava kulturnih večerov; tu so imeli glavno besedo kulturniki. Potem je bila na programu še politična šola, avto-moto šola in radioamaterski tečaj.

Ob večerih pa predstavitev brigad, kino, kulturni program oktetov, igral nam je ansambel JLA, Mateja Kolečnik, organizirali smo »igre brez meja«.

Da ne pozabim brigadnih konferenc. Kolikokrat se nam je zdelo, da so nepotrebne, pa le so bile.

Potem smo imeli v zadnjem tednu kulturni sestanek. »Brigadirske poroke bo-

do,« je rekel predsednik. In res je bila v nedeljo zvečer v našem naselju velika slovesnost. Za nekatere srečen, za druge nesrečen dan. Vsi mladoporočenci so imeli obvezno predavanje o zakonskem jarmu. Ob 8. uri zvečer pa se je začel uradni del porok. Naši taksisti so bili pripravljeni, da v samokolnicah pripeljejo mladoporočence do matičnega urada. Vsi pari so imeli dve minuti časa za premislek, le-teh ni nihče izkoristil. Tisti usodni DA

Peli smo jo dvajset dni, vendar nikdar nisem toliko občutila ob njej. Naenkrat sem vedela, zakaj ljudje ob svečanih trenutkih jokajo. Občutila sem, kakor še nikdar prej, kako lepa je naša domovina. In jaz sem jo pomagala graditi! Tem ljudem, tu, v kamniti Beli krajini sem pomagala zgraditi vodovod. Obljubila sem si, Bela krajina, še bom prišla. In ne samo k tebi. Šla bom povsod in pomagala ljudem, da dobijo najosnovnejše za življenje. Šla bom v druge republike, pogovarjala se bom z njihovimi ljudmi, o njihovih šegah in navadah, čeprav ne znam dobro tujega jezika. A to ni važno. Če se

Prijateljica iz
bratske republike

so si zelo dobro zapomnili. Morali so spiti kozarček »močnega«, to je nekakšno čudno mešanico popra, olja, vina, kisa, rum...

Zares, lepo nam je bilo, zdaj pa je bil pred nami zadnji dan. Treba je pospraviti sobe, pomiti okna, očistiti naselje, skratka, dela je bilo dovolj. Bilo je kot vedno, pa vendar ne. Le bežno smo se nasmejali drug drugemu in pri srcu nam je bilo tako, kot bi nosili tonno bremena. Ko smo nazadnje le končali s pospravljanjem, smo se še zadnjič postavili v zbor. Zadnjikrat smo zapeli himno. Peli smo jo lepo, počasi in nekam svečano.

ljudje razumejo s srcem, potem jezik ni pomemben.

Zadnjikrat smo zaplesali kolo ob zvokih »Jugoslavije«. Takrat, ko smo se še zadnjikrat poslovili, sem zajokala. In ko je avtobus, okrašen z zastavami, zadnjič zapeljal iz naselja, nisi videl nasmejane obraza, na vseh le ponos, srečo in žalost obenem. Potem se je zopet začela pesem.

Tiho sem si rekla: »Vsak mlad človek mora vsaj enkrat v brigado.«

Potem sem zapela z njimi: »Hej, haj, brigade...«

Nina Dežman

Mladi smo pripravili, razstavljali pa vsi

Mladinci OO ZSMS DS KSZ smo organizirali razstavo ročnih del delavcev, zaposlenih v naši delovni skupnosti. Bila je v času od 15. 9. do 19. 9. 1980 v avli upravne zgradbe ŽR. Ogledalo si jo je precej ljudi.

Ugotovili smo lahko, da se naši sodelavci v prostem času ukvarjajo z različnimi ročnimi deli, kot so: pletenje, kvačkanje, slikanje, vezanje, šivanje ipd. Tudi druge ročne spretnosti so pri nas priljubljene, saj nam napravijo stanovanje lepše in prijetnejše za bivanje.

Da pa se z ročnimi deli ne ukvarjajo le ženske, je bilo opaziti tudi tokrat, saj so svoj delež prispevali tudi moški. Tako je razstavljal 17 delavcev in delavk.

Ker je bil to naš prvi poskus predstavitve, morda v vsem nismo najbolj uspešni, vendar upamo, da bomo takšne in po-

dobne oblike razstav še nadaljevali. Mnogi sodelavci so pokazali interes tudi za nadaljnje sodelovanje.

Ob tej priložnosti so se nekaterim porodile misli, da bi tudi sami kaj naredili,

česar niso najbolj vajeni. Veliko je lepих stvari, ki si jih lahko sešijemo, spletemo na dokaj preprost način. Taki začetki pa nas običajno vodijo dalje, k novim idejam, ki nas ne pustijo mirovati.

Če ob koncu analiziram »knjigo vtisov«, lahko zaključim, da je za takšne vrste razstav veliko zanimanja in želja, da bi jih prirejali pogosteje.

Za pomoč pri izvedbi razstave se najlepše zahvaljujemo tozdu SGV, ki je izdelal panoje.

Irma Fajmut

Obisk predstavnikov DO TAM

V soboto, dne 27. 9. 1980, so železarno obiskali mladinci iz TAM, med njimi pa je bilo tudi nekaj sindikalnih delavcev.

Na Ravne so prispeli z avtobusom ob 9. uri zjutraj. S sekretarjem sva jih pričakala pred upravno zgradbo.

Že vnaprej smo imeli določen program dejavnosti.

Izpred upravne zgradbe železarne smo jih takoj po prihodu odpeljali na Prevalje v družbeni dom, kjer je bilo tekmovalje v kegljanju, na stadionu pa so drugi, ki niso kegljali, metali pikado.

Naša ekipa je v kegljanju prepričljivo zmagala, in sicer s 1008 : 628. Po končanem tekmovalstvu smo si skupaj ogledali železarno. Največje zanimanje so pokazali za proizvodne procese v valjarni, jeklarni, vzmetarni in industrijskih nožih. Imeli so tudi veliko vprašanj, na katera smo jim skupaj z vodiči odgovarjali.

Po enournem ogledu železarne smo se odpravili na Prežihovo, kjer so si ogledali Prežihovo bajto in Vorančev spomenik. Precej presenečeni so bili nad lepoto Kotelj, Uršlje gore in okolice, saj so nekateri bili prvič v tem kraju. Zatem smo se odpeljali v Šentanel, kjer smo imeli kosilo.

Pred odhodom so se nam vsi najlepše zahvalili za prijeten sprejem in dobro organizacijo njihove ekskurzije ter povabili KS OO ZSMS, da jim vrne obisk v Maribor. Njihovo povabilo smo z zadovoljstvom sprejeli.

Peter Metulj

Razstava ročnih del v delovni skupnosti KSZ

Deset let „Kladiva“

Deset let je minilo, odkar je izšla prva številka »Kladiva«, koroške kulturno-politične revije, ki jo izdaja Zveza slovenske mladine v Avstriji.

Kladivarji so ob tem pomembnem jubileju zapisali:

»Deset pomembnih let za našo narodno skupnost, ker si je znala po dolgem spet krepiti ponekod že rahlo načeto slovensko samozavest, ker je znala le spet črpati nove moči za težavno pot do narodne emancipacije, pa tudi deset let žive izkušnje s koroško »demokracijo« in tremi vodečimi avstrijskimi strankami. Zlasti slovenska mladina je v preteklem desetletju izžarevala zdravo samozavest in bila tudi večinoma gonilna sila slovenskih nastopov in akcij v javnosti. Že v prvih, tedaj vzburljivih napisnih akcijah je izražala svoje nezadovoljstvo nad kompromisarsko narodno politiko; nastopila je na nov način, ofenzivno, in zahtevala tudi od narodnih predstavnikov odločnejšo politiko. V številnih demonstracijah in shodih za izpolnitev 7. člena je znala vključevati vrsto nemško govorečih demokratov in tako uspela poživiti po dol-

gih letih spet široko gibanje za pravice Koroških Slovencev.

V našem časopisu so vedno odmevale težnje slovenskega mladinskega gibanja, aktivno smo se vključevali vanj in ga sooblikovali. Kladivarji smo list vselej pojmovali kot spremljevalca v konkretnem boju. Zato smo videli vsa leta v njem več kot le časopis. Če proslavljamo letos desetletnico »Kladiva« pod geslom »PROTI NEONACIZMU, ZA MIR IN ENAKOPRAVNOST MED NARODI«, manifestiramo tako demokratično miselnost, ki jo postavljamo nasproti nemškonacionalnim, šovinističnim in reakcionarnim parolam. Trdna volja in prepričanje, da bomo tudi s »Kladivom« doprinesli svoj delež k uresničitvi skupnih ciljev, nas bosta spodbujali naprej tudi v naslednjem desetletju izhajanja.«

Desetletnico svojega glasila so proslavljali 14. 9. 1980 v Šentprimozu, z mitingom mladine treh dežel.

Dobro pripravljena in dobro vodena prireditev se je pričela točno ob 14. uri. Pestri program, ki je trajal vse do noči, je začel zbor slovenskega prosvet-

Dvojezičnost je boljša

nega društva »Danica«. Za njim je nastopila kot gost folklorna skupina »Tine Rožanc« iz Ljubljane. Do zadnjega sedeža napolnjena dvorana kulturnega doma v Šentprimozu je pesmi in plese jugoslovanskih narodov z navdušenjem sprejela ter nagradila z bučnim aplavzom.

Po kratkem govoru Janka Malleja smo lahko poslušali skupino dunajskih pevcev in skladateljev antifašističnih pesmi. Rudi Burda, Heino Fischer in Selner so kritično prepevali o nasilju v svetu, o vojaških škornjih, pod katerimi še zmeraj trepetajo narodi, o šovinizmu in reakcionarnosti pa o 10. oktobru ter drugih dogodkih, ki se jih Koroški Slovenci spominjajo z grenkobo v srcu.

Srčika večera je bila brez dvoma premiera igre »Prizori iz nemških noči«. Kljub temu, da so delo napisali, režirali in izvedli člani kluba koroških študentov na Dunaju, je s svojo vsebinsko globino in bogato idejno opremljenostjo predstava zadobila v očeh mnogih veliko umetniško vrednost. Igra je realen, nekoliko parodičen prikaz dogodkov 10. oktobra 1920, dnevo, ko so proslavljali nemčurji, in časa, ko je bil pretežen del Koroške s plebiscitom priključen Avstriji.

Z izvirno pesmijo v skorajda nerazumljivem dialektu Rezijske doline se je predstavil Rino Chinese, slepi fant, ki v materinem jeziku poje o problemih »Pekla«, kot je imenoval to dolino, o samoti, ki ostaja, ko ljudje odhajajo v mesta, pa o potresu, o svojih občutkih in ljubezni do tega koščka domovine.

Italijanske delavske in mednarodne revolucionarne pesmi je izvajala zanimiva skupina »Canconiere Triestino«.

Prireditve se je poleg gostov iz Furlanije-Juljske krajine in iz Slovenije udeležilo tudi veliko ugledne avstrijske inte-

ligence pa tudi jugoslovanski konzul v Avstriji.

Deset let so Kladivarji uspešno prebredli. Deset let so s svojimi naprednimi mislimi in spodbudnimi idejami udarjali v koroška dogajanja, kovali solidarnost do sotrpinov, tlačanih narodov v svetu in s pisano besedo vodili svoj boj za narodnostne pravice.

Zaželim jim ob njihovem jubileju še vnaprej veliko uspeha.

Joža Grošelj

Kjer so me zibali...

Ugasnil je motor in stopil iz avtomobila. S pogledom je premeril veliko dvorišče, ki so ga obkrožala velika poslopja. Z negotovostjo je vstopil v hišo. V roki je stiskal beležnico in snop papirjev. Ženska, ki jo je iskal, je vprašujoče gledala, in šele, ko je povedal, da je iz njenega rojstnega kraja, se ji je zresnil obraz. Prijazno ga je povabila, naj sede.

»Zaradi vaše hiše sem prišel,« je začel v zadregi. »Poslali so me, da podpišete zapuščinsko pogodbo. Hiša se podira, enkrat se bo sesula na cesto, na njenem mestu pa bodo potem mladi ljudje postavili novo.«

Bila je presenečena. »Da se podira?« je zategnila. »Morda bi pa le bilo dovolj, da bi podrli samo lesene zunanje stopnice in balkon, drugo pa bi mogoče lahko ostalo,« je rekla proseče.

»Bo treba že celo spraviti stran,« je rekel prepričljivo.

Vzdihnila je in pričela z živčnimi kretinjami pospravljati lonce na štedilniku. Pogreznila se je v dve gube. Spomin se ji je vračal v preteklost. Čeprav jih je imela že krepko čez osemdeset, je bil njen spomin še vedno svež. Njena hiša,

njen rodni dom. Njena mati, sestra in ona. Njena mati je kupila tisto skromno bajto od bogatega kmeta. Tudi mati je bila kmečka hči, doma izpod Pohorja.

Kdo ve, kaj jo je gnalo v svet, zakaj se ni omožila kje v domačem kraju. Tega ona ni nikoli zvedela. Šla je od doma kot lastovka spomladi. Brez življenjskega tovariša. Poiskati si ga je hotela v teh krajih. Bajta je bila lesena, imela je lepo izrezljan balkon, a niti pedi zemlje. Takoj, ko si stopil iz nje, si bil že na tujem. Tu se je torej ustalila njena mati, ki se je preživljala z dninami. Kmalu se je zagledala v kovača, ki je delal pri bogatem kmetu. Z njim je imela njo in sestro. Matere ni nikoli poročil, saj se je komaj sam preživljal. Ko je ona prijočala na svet, jo je mati povila v krila. Ni imela ne plenice in ne nabranih oblek.

Pred šestimi leti se je primožila sem, kjer je zdaj. Možu najbrž nikoli ni bilo, da bi jo vzel, revno kot je bila. Njuna domačija je cvetela, prišli so otroci, potem je umrl mož, ostala je sama. Tako je potem živela s številnimi otroki tu v tem domu in bila je srečna.

Sedaj pa stoji pred njo človek, ki ji pravi, naj podpiše, da lahko tisto bajto podrejo. V notranjosti je čutila ostro bolečino, ki jo je prebadala. Ne samo nje, ampak vse tisto, kar je bilo povezano z domom. Zdaj stoji pred veliko in težko odločitvijo. Če podpiše, bo zabrisana še zadnja sled njene mladosti. V njej je divjal vihar. Odločitev je težka.

Naposled se le odloči. »Slikajte jo še prej, preden jo bodo podrli. Jaz ne morem tja, sem že prestara,« je zaprosila, preden se je sklonila nad papir.

Roka ji je zadržala in v očeh so se ji nabrale solze. Težke in velike.

Globoko je vzdihnila. »Naj bo. Moje življenje se bliža h koncu. Tistim mladim, ki si bodo zgradili hišo na mestu moje rojstne bajte, sporočite mojo željo, da bi bili v svojem domu tako srečni, kot sem bila jaz tam, kjer so me zibali mamica moja...«

Silvo Jaš

Med prijatelji

OBRAZ IZ TOZDA:

Delo in funkcija zahtevata človeka in pol

V tej rubriki hočemo zmeraj dve muhi na en mah: skozi pogovor z delavcem predstaviti tozdu. Z nekaj predinformacijami smo v tozdu pnevmatični stroji obiskali Antona Breznika.

Mož je brusilec, sicer pa po vrsti: predsednik OO sindikata v tozdu, član sekretariata OO ZKS, delegat za zdravstvo in izobraževanje, član komiteja SLO v delovni organizaciji, predsednik rezervnih vojaških starešin v KS ter član izvršnega odbora SZDL. Takole smo se srečali:

»Ko smo v vašem tozdu iskali delavca za pogovor, smo ravnatelj namignili dva pogoja: 'Naj bo priden, vzoren in kolikor toliko zgovoren.' Izbrali so vas. Kaj pravite na to?»

»Ja, zgovoren! Če si v samoupravljanju 'doma' in če si stvarmi dobro seznanjen, si lahko zgovoren. Drugače je težko govoriti, ko te vprašajo. Glede pridnosti pa tako: v glavnem lahko rečem, da so zadovoljni z menoj. Sem produktiven in dosegam normo. Pa ne samo jaz. Resnično, a dovolj kritično menim, da smo vsi zelo 'zdravi' kolektivi. Da pa ne dosegamo načrtovane količine, ni največja napaka pri delavcih. Zdi se mi, da služba HTV premalo skrbi za tiste pri strojih. Zelo nas namreč ubija enoličnost. Tako zelo, da včasih enostavno moramo od stroja. Mogoče ne bi bilo neumnosti, če bi kdaj pomislili na rekreativni odmor. Še posebno bi bil dobrodošel v našem obratu, saj imamo precej invalidov. Dali so jih k nam, ker so pač mislili, da je pri nas lažje delo; pa ni tako. Norma in stroj zahtevata svoje, posebno hudo pa je zlasti zaradi enoličnosti dela. Seveda pa monotonost ni edini vzrok za to, da ne uresničujemo načrtov. Imamo namreč tudi zastareli strojni park, in tako razvoj ne gre naprej. Boljše bo, ko bomo dobili novo tovarno.«

»Kako jemljete vi to novo tovarno?»

»Osebnost nisem bil nikoli za sodelovanje s tujimi partnerji. Sicer pa — če je možno, naj bo! Glavno, da bo delo. Prav gotovo bojo v njej boljši pogoji, dobili naj bi sejno sobo, arhive itd. Zdaj imamo zbor delovnih ljudi kar med stroji, torej je okolje slabo, in ni čudno, da so tudi odločitve velikokrat temu primerne. Poglejte, mi smo edina tovarna v Jugoslaviji, zato moramo imeti dovolj delavcev, primerno delo in prostor ter tudi temu ustrezen zaslužek.«

»Zaslužek prav gotovo žuli tudi vas?»

»Ja. Večina delavcev se pritožuje nad cenami in osebnimi dohodki. Ravno včeraj smo imeli sestanek sindikata. Samo tisto, kar smo mi storili za stabilizacijo, je premalo. Stabilizacijsko se mora vesti širša družba.«

»Vi ste delavec in predsednik sindikata v tozdu. Kako gre to dvoje skupaj?»

»Bolj težko. Če gre delavec iz neposredne proizvodnje za predsednika sindikata, je tako: na eni strani zahtevajo popolnega delavca, na drugi popolnega funkcionarja. Poglejte, skoraj vsako uro pride kakšna prošnja. Če si

Anton Breznik

za strojem, ga moraš ustaviti in velikokrat iti v pisarno. Seveda drugi vse to vidijo, ti se ne počutiš najbolje, pa čeprav ravno tako delaš, samo da ne za strojem.«

Strokovna knjižnica v INDOK centru železarne Ravne

Strokovno — dokumentacijska in knjižničarska dejavnost se odvija v INDOK centru železarne oz. pretežno del v strokovni knjižnici. Tako je večina informacij s tehničnega področja mogoče dobiti na tem mestu. Koliko nam to uspeva, ni odvisno samo od kadra v INDOK centru, temveč tudi od sodelovanja strokovnih delavcev vse železarne.

NALOGE strokovne knjižnice za potrebe železarne so:

- zbiranje in obdelava potreb ter naračanje dokumentov,
- zbiranje, primarna obdelava in sistematsko shranjevanje dospelih dokumentov,
- posredovanje vseh razpoložljivih informacij in virov informacij določenega področja ter izpopolnjevanje sistema informiranja.

Poslovanje je urejeno z naslednjimi katalogi:

»Ali lahko kot delavec, ki dela z jeklom in papirjem, ovrednotite obe vrsti dela?»

»Moj brusilni stroj in moja vloga predsednika zahtevata pravzaprav človeka in pol. Mislim, da bi moral biti predsednik sindikata vsaj četrtprofesionalen, če bi hotel vso gradivo uspešno obravnavati. Drugače pa je vsako delo potrebno, umsko in fizično. Nikjer ne rabijo lenuhov. Rečem pa tole: če bi hotel biti dober predsednik sindikata, je to težje, kot biti za strojem. Tam narediš normo pa imaš mir, tukaj pa... Veste, 206 ljudi je kar precej, in vsem je zelo težko ugoditi. Sicer pa mislim, da sta IO sindikata ter družbenopolitične organizacije v zadnjih dveh, treh letih uspela — seveda s pomočjo vseh — precej izboljšati medsebojne odnose. Po mojem se zelo pozna, ker so v šolah uvedli samoupravljanje. Odnos tistih, ki se šolajo, se je precej spremenil. Vse skupaj jim je postalo bolj jasno, zato se je tudi pomeniti z njimi precej lažje.«

»In kaj bi vi povedali kar tako, brez vprašanja?»

»Hotel bi, da se zve, da nismo zadovoljni, ker cene tako skokovito rastejo. Prav tako me moti, ker nam 'višji' zelo neorganizirano pošiljajo samoupravno gradivo. Tako dobiš šop listov iz samouprave, nekaj od sisov pa spet od ravnatelja. Mirno rečem, da je vsega skupaj preveč. Tudi to, da so nam zmanjšali dotacijo iz članarine sindikata, delavcem in meni ni všeč. Prej smo lahko obdržali polovico, zdaj le 33 odstotkov, torej ni čudno, da so ljudje večkrat nerazpoloženi. In da o današnji mladini raje ne govorimo. Izpostavljen je le predsednik pa še mogoče kdo, drugi pa se grejo 'partizane' Pa še...«

Proizvodnji nisva kratila časa. O vsem sva se namreč pogovorila v piclo — pol ure!

Helena Merkač

njuje sproti, dopolnjuje preje imenovani katalog; predstavlja tekoči izpis podatkov o dokumentih v enem izvodu v naslednjih skupinah:

- Članki in 'separati' iz revij
- Poročila raziskav inštitucij
- Strokovni elaborati in poročila
- Pripravniki dnevniki
- Predavanja na strokovnih srečanjih, posvetovanjih in seminarjih
- Patentni dokumenti
- Poročila internih raziskav in elaborati s šiframi nalog
- Projektne naloge s šiframi
- Diplomске in magistrske naloge, doktorske disertacije.

1.8 — Katalog AOP strokovnih dokumentov, izpis podatkov v enem izvodu po strokovnih področjih (celotna vsebina preje imenovanega kataloga je sortirana po klasifikacijski šifri mednarodne metalurške klasifikacije ASM-SLA oziroma po glavnih geslih), dopolnjuje se po potrebi.

1.9 — Pregled dokumentacije raziskovalnih nalog.

1.10 — Kartoteka člankov in separatov, urejena po revijah.

2. INTERNI STROKOVNI KATALOG IN DOKUMENTACIJA

2.1 — Katalog interne dokumentacije lastnosti jekel — Konstrukcijska jekla — Orodna jekla
Katalog dopolnjuje knjižnica, imajo pa ga raziskovalci in tehnologi. Ločeno za konstrukcijska in orodna jekla, razporejena po JUS — oznakah, so podane vse razpoložljive in raziskane lastnosti naših jekel. Predstavlja dopolnitev kataloga železarne Ravne »Naši proizvodi«.

2.2 — Žilavost in trdota orodnih jekel (sign. 5973)
Odgovoren je Uranc F., katalog imajo tangirani strokovni delavci. Opis metode preizkušanja. Razvrščeni po skupinah orodnih jekel, podani primerjalni diagrami in tabele žilavosti in trdote, dosežene na naših jeklih in pri tujih preizkusih.

2.3 — Odpornost proti napetostim nihanja (sign. 5972)
Uranc F., katalog imajo tangirani strokovni delavci. Podatki iz literature in domačih preizkusov o obstojnosti pri različnih načinih utrujanja posameznih jekel, razvrščenih po skupinah. Metoda in pogoji preizkušanja s podatki o toplotni obdelavi. Pomen in ocena rezultatov problematike v praksi.

2.4 — Mehanske lastnosti jekel pri povišanih temperaturah; Pandel A.
Rezultati mehanskih preizkusov posameznih jekel

1. DOKUMENTACIJSKI KATALOGI

- 1.1 — Inventarni knjižni katalog
- 1.2 — Abecedni imenski (avtorski) katalog
- 1.3 — Katalog periodike
- 1.4 — Signaturni katalog = katalog zadolžitvenih kartic
- 1.5 — UDK katalog
- 1.6 — Katalog strokovne knjižnice, ki se letno dopolnjuje in ga imajo strokovni delavci v železarni, ima naslednja poglavja:
 1. Kazalo
 2. Knjige (razvrščene po UDK v 34 področjih)
 3. Revije
 4. Posvetovanja in seminarji
 5. Poročila raziskav
 6. Diplomске naloge
 7. Strokovni elaborati
 8. Začasne dopolnitve
- 1.7 — Katalog AOP strokovnih dokumentov, ki se dopol-

Spranja

pri povišanih temperaturah z vsemi potrebnimi podatki.

- 2.5 — Katalog mehanskih lastnosti jekel ŽR (sing 5239) Gros I., Zalesnik A., imajo ga tangirani strokovni delavci.

Po JUS — oznakah jekel tabelarično razvrščeni rezultati AOP mehanskih lastnosti jekel, toplotno obdelanih v obratni oz. laboratorijski kalilnici, ločeno po dimenzijah jekla oz. vrstah preizkusov.

- 2.6 — Katalog dilatometrijskih podatkov Šegol A., Ferlež R., imajo ga tangirani strokovni delavci.

Po skupinah jekel, ločeno za jekla in jeklolitino, so podane: premenske točke, Ms — točke, temp. razteznosti koeficienti ter kontinuirani in izotermni TTT — diagrami.

- 2.7 — Katalog faznih sestav jekel Grešovnik F. in M., v enem izvodu. Razvrščeno po skupinah jekel so za šaržo jekla in več pogojev toplotne obdelave podane: vsebnost zaostalega avstenita, tetragonálnost martenzita, izolacija, vsebnost faz izolata.

- 2.8 — Povezava mehanskih lastnosti, struktur in toplotne obdelave konstrukcijskih jekel (sign. 6546) Lečnik M., katalog imajo tangirani strokovni delavci.

Za jekla, razvrščena po JUS — oznakah, so podani: sestava, toplotna obdelava, mehanske lastnosti ter opis in slika strukture.

- 2.9 — Katalog pasov garantirane kaljivosti jekel Gradišnik J., imajo ga strokovni delavci.

Za jekla, razvrščena po JUS — oznakah, so podani normirani pasovi garantirane kaljivosti, v katere so vrisani tudi rezultati, dobljeni z AOP Jominy preizkusov več šarž jekla pri določeni toplotni obdelavi.

- 2.10 — Katalog popuščenih in žilavostnih diagramov konstrukcijskih jekel Krančan I., imajo ga strokovni delavci.

Razvrščeno po JUS — oznakah so podani diagrami trdot in udarne žilavosti v odvisnosti od temperature popuščenja različno kaljivosti naših konstrukcijskih jekel.

- 2.11 — Priročnik za strojne nože (TS 07 80 0001) Pori Roman, imajo ga tangirani tehnologi.

Izbira jekel za strojne nože in optimalni pogoji toplotne obdelave teh jekel. Po osnovnih skupinah nožev razvrščeni tehnološki podatki za izdelavo in obdelavo nožev za tri stopnje zahtevnosti. Primerjava uporabljenih jekel s tujimi.

- 2.12 — Kartoteka standardov Kac M.

Evidenca v železarni pristojnih standardov JUS, DIN itd.

- 2.13 — Kartoteka prospektov Gradišek E.

Zbirka prospektov, urejena po naslovih firm.

3. FOND DOKUMENTOV in način koriščenja

Strokovne knjige (prek 10.000) Izbira po katalogu strokovne knjižnice (glej tč. 1.6.)

Revije (okoli 150)

Imena in fond revij je v katalogu strokovne knjižnice.

Članki iz revij in separati (prek 19.000)

Vključen je tudi Bilten tehnične dokumentacije SZ. Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov (gl. tč. 1.8), BTD SZ in sprotne pregledovanje novodospelih revij v knjižnici.

Poročila raziskav inštitutov (prek 500)

Strokovni elaborati in poročila (prek 1.000)

Predavanja na strokovnih srečanjih in posvetovanjih (700)

Diplomske in magistrske naloge (prek 100)

Izbira po katalogu strokovne knjižnice in katalogu AOP strokovnih dokumentov.

Patentni dokumenti (200)

Projektne naloge s šiframi (100)

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov in ustreznih kartotekah.

Poročila internih raziskav s šiframi nalog (600)

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov

Pregled dokumentacije raziskovalnih nalog (glej tč. 1.9)

Lastnosti jekel

Podatki o lastnostih naših jekel se dobijo v ustreznem strokovnem katalogu oziroma pri

odgovornem za katalog (glej tč. 2).

Standardi JUS, DIN itd.

Prospekti

Pregled po ustreznih kartotekah.

Opisi obratov in dejavnosti služb iz pripravnikiških dnevnikov.

4. Način iskanja informacij

Zeleno dokumentacijo in literaturo koristnik izbira po obstoječih katalogih in kartotekah v strokovni knjižnici.

Kot redna oblika informiranja strokovnih sodelavcev pa so organizirane naslednje možnosti:

— Bilten tehnične dokumentacije Slovenskih železarn (BTD SZ) prinaša izvlečke zanimivejših člankov iz tujih revij, ki se pripravljajo v železarnah SZ. Prejemajo ga vsi strokovni delavci.

— SDI (selektivno razdeljevanje informacij) — patentnih dokumentov — prinaša informacije o novih patentnih dokumentih za zahtevana področja. Na osnovi INPA-DOK-ove baze podatkov jih lansira Informacijski center pri RSS v Ljubljani. Na posebno zahtevo knjižnica priskrbi kopije citiranih patentnih dokumentov.

— SDI — metalrške literature — prinaša informacije oz. izvlečke novejših literature za zahtevana področja. Na osnovi METADEX baze podatkov jih lansira MI Hasan Brkić, Zenica.

— V strokovni knjižnici so na vpogled še drugi tuji referatni časopisi z izvlečki strokovnih člankov, ki jih redno prejemamo. Prav tako so na vpogled različni pregledi domače in tuje literature.

S čim natančneje opredeljeno potrebo in z uporabo gornjih ka-

talogov uporabnik sam ali s pomočjo sodelavcev v knjižnici izbere ustrezno literaturo, ki jo tudi dobi za določen krajši čas. Takoj po uporabi jo mora obvezno vrniti, da bi tako bila na razpolago tudi drugim. Za izbrane dokumente lahko knjižnica priskrbi tudi kopije iz lastnih ali zunanjih virov. Potrebni so seveda natančni bibliografski podatki.

Knjižnica ima tudi čitalnico, kjer je izbrano dokumentacijo mogoče v miru pregledati.

5. Skupna skrb za informiranje

Pri skrbi za informacijsko sposobnost INDOK centra in strokovne knjižnice sodeluje širši krog strokovnih sodelavcev oz. vsi strokovni delavci v železarni na naslednje načine:

— Obvezno izročanje enega izvoda vseh svojih poročil raziskovalnih nalog, elaboratov in študij, izdelanih v železarni.

— Obvezno izročanje vse druge strokovne literature, ki jo sodelavci prejemajo od zunaj (na kongresih, strokovnih srečanjih itd.).

— Redno pregledovanje določenih periodičnih publikacij in izdelava izvlečkov za BTD SZ oz. evidentiranje za AOP strokovnih dokumentov.

— Vračanje izposojene literature takoj po uporabi in v dobrem stanju; ne je zadrževati po nepotrebnem.

— Nosilec nove strokovne naloge naj bi poizvedel v knjižnici, kakšne informacije so že na razpolago za obravnavano problematiko.

— Izposojenih materialov naj ne bi posojali naprej.

— Naročanje le resnično potrebne literature, zlasti tuje, ki je izredno draga.

RAVENČANI SO PRAZNOVALI

Na idilični gozdni jasi, kjer je pet ravenških delavcev, kmetov in intelektualcev 12. oktobra 1942. leta ustanovilo za takratni Guštanj odbor OF, se je kljub deževni in že precej hladni nedelji zbralo na osrednji sklepni slovesnosti ob letoš-

njem ravenškem krajevnem prazniku okrog 1000 Ravenčanov.

Že zelo zgodaj so godbeniki Pihalnega orkestra ravenških železarjev igrali po ulicah koračnice. Nato je okrog devete ure izpred garaž ob Suhi kre-

Na Navrškem vrhu

nil spreved avtomobilov, gasilcev, tabornikov, lovcev, enot civilne zaštite in drugih. Na Navrškem vrhu v parku OF, v katerem so ravenški mladinci pomagali letos urediti vodovod (po njem voda še ne teče), betonsko ploščo za razne prireditve in klopi, je zbrani množici Ravenčanov spregovoril **Ivan Vušnik**, predsednik skupščine krajevnih skupnosti Ravne. Med drugim je dejal:

»Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da smo Ravenčani napredovali v vseh pogledih. Hiter napredek, s tem pa tudi nenehno povečevanje prebivalcev v urbanih naseljih postavlja pred nas vrsto problemov, ki naj bi jih reševali predvsem v KS kot specifični interesni skupnosti krajanov, združenega dela, SIS, samoupravnih in drugih družbenih organizacij, društev itd. ... Ne postavlja se samo vprašanje o prostorskem preoblikovanju, temveč predvsem o ustavni pravici občanov in njihovi dolžnosti po ustanavljanju take KS, da bi v njej ustrezno samoupravno organizirani uresničevali skupne interese in potrebe ... Da bi zagotovili skladen razvoj vseh KS in da bi pomembnejše zadeve širšega po-

mena obravnavali enotno, predvidevamo povezovanje KS v skupnost krajevnih skupnosti...

O preoblikovanju KS bo pod organizacijsko političnim vodstvom KK SZDL Ravne tekla javna razprava do konca januarja leta 1981. Po demokratično sprejetem konceptu preoblikovanja KS bi na referendumu krajan odločali o preoblikovanju. Organe KS in delegacije bi volili na splošnih volitvah leta 1982 in oblikovali še druge organe in združenja. Nove KS bi tako predvidoma začele z delom v maju leta 1982. Vrsto odprtih vprašanj bomo zadovoljivo rešili le s sodelovanjem najširšega kroga krajanov, zato vas pozivam, da se v čim večjem številu udeležite javnih razprav o prostorskem in samoupravnem preoblikovanju naše KS. Ustvariti moramo pogoje, v katerih bo vsak lahko svobodno izražal svojo voljo ter družno z drugimi gradil svojo in drugih srečo.

V kulturnem programu, ki je sledil, sta sodelovala Pihalni orkester ravenških železarjev in MKZ Fužinar.

F. Rotar

NEMŠČINA V ŽELEZARNI RAVNE

Pred dnevi se je sestala na delovnem posvetu skupina strokovnjakov naše železarne. Na njem so obravnavali montažo novega stroja v enem izmed tozdov. Uradni jezik na eni točki sestanka je bil nemški.

Nemško so govorili zato, ker je bil navzoč tudi 1 (en) Nemec — Avstrijec, ki vodi montažo omenjega stroja v železarni.

Gostoljubnosti ni treba dokazovati s poniževanjem.

Na sestanku so bili tudi taki, ki nemščine ne obvladajo dobro — ti v razpravi niso mogli sodelovati, saj vsega povedanega niti niso razumeli. Njihova informiranost — o pomenu stvari — je bila oškodovana. Na čast tujcu!

Ali je v železarni Ravne splošno pravilo, da mora vsak strokovnjak ali vodilni avtomatično znati nemško, čeprav se je v šoli učil druge tuje jezike? Ali je stabilizacija tako zategnila pas, da ni denarja za prevajalca?

P.S. Nekoliko poznam razmere na avstrijskem Koroškem,

pa sem zato še toliko bolj besna na naše »nemškvavce«.

Mojca Potočnik

UREDNIKOVA PRIPOMBA

V naši železarni se po službeni dolžnosti vsak dan dosti pogovarjamo v tujih jezikih; ne le v nemščini, tudi v angleščini, ruščini, češčini, francoščini itn. To je pri naši odprtosti v poslovnem svetu nujno in je zato za opravljanje določenih del in nalog pogoj (aktivno ali pasivno) znanje tujih jezikov.

Če pa kdaj v naši poslovni vniemi tudi pretiravamo in s tem smešimo sami sebe, velja premisliti. Posebnih prevajalcev sicer najbrž za take primere ne potrebujemo, bilo pa bi prav in fair, če bi kar sklicatelj sestanka opravljal vlogo prevajalca za tiste povabljenе strokovnjake, ki nemščine slučajno ne razumejo — lahko pa zato druge jezike, a jim to v tem primeru nič ne koristi.

Tovarišici Potočnikovi hvala za opozorilo!

Urednik

Iz naših krajev

KS PREVALJE:

RAZPRAVE O PREOBLIKOVANJU KS

Prevaljčani so že pred letošnjimi skupščinskimi počitnicami prvič razpravljali o samoupravnem in prostorskem preoblikovanju svoje krajevnе skupnosti. Takrat o predlogu, ki je predvideval, da naj bi v KS Prevalje

ustanovili le vaše skupnosti. S tem so se strinjali tudi krajan. Sedaj pa so na Prevaljah izdelali nov predlog, in sicer, da naj bi sedanjo krajevno skupnost razdelili na več manjših.

»Tudi o novem predlogu smo

pričeli razpravljati po zaselkih in ulicah že prve jesenske dni,« je povedal **Adolf Černec**, predsednik sveta KS. »In sicer novi predlog načrtuje, da naj bi že prihodnjo pomlad ustanovili novo KS Holmec, v katero naj bi se povezovali zaselki Dolga brda, Belšak, Lokovica in del Poljane. V KS Dobja vas pa: naselje Dobja vas, Dobji dvor, Janče in Navrški vrh. Na Prevaljah pa naj bi ustanovili še KS Prevalje-Polje in KS Prevalje-Trg. Ker že dolgo živim na Prevaljah in zato dobro poznam Prevaljčane in njihove želje ter potrebe, menim, da se bodo naši krajan s tem zadnjim predlogom tudi strinjali. Saj bomo nedvomno precej pridobili na demokratičnem in samoupravnem področju in še marsikje drugje. Sicer pa bodo krajan lahko svoja mnenja povedali na razpravi.«

V KS Prevalje so že pred časom izdelali rokovnik vseh aktivnosti o preoblikovanju KS. Tako so že tudi v bodočih manjših KS ustanovljene družbenopolitične organizacije in iniciativni odbori.

Kljub pripravam na prostorsko in samoupravno preoblikovanje prevaljske krajevnе skupnosti pa niso zanemarili drugih aktivnosti. Tako so bili dokaj uspešni tudi pri realizaciji plana krajevnе skupnosti in samoprireditve.

»Le ureditev kanalizacije v Spodnjem kraju še moramo letos urediti, potem bomo v celoti izpolnili letošnji plan. Mislimo, da nam bo kljub že nekoliko slabemu vremenu to tudi uspelo,« si želi tov. Černec.

Sicer pa so Prevaljčani zelo ponosni na svoj družbeni dom,

KS MEŽICA:

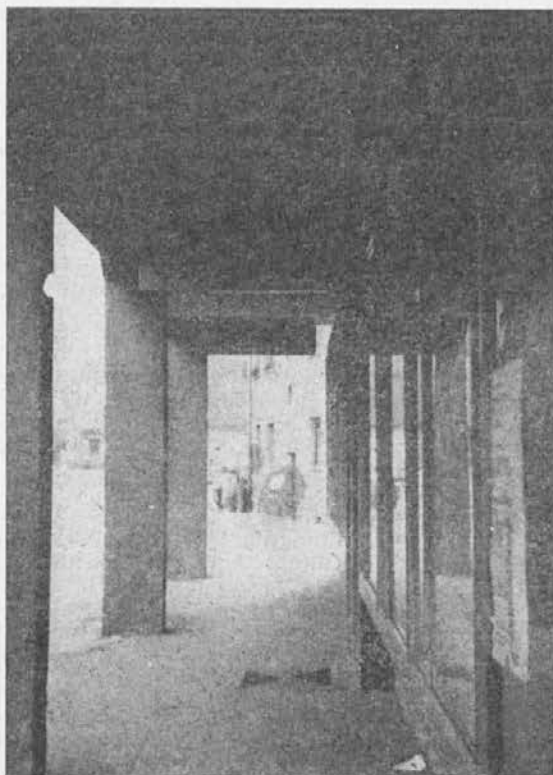
VEČ NOVIH STANOVANJ

»Tako kot se morajo stabilizacijsko obnašati v združenem delu, se moramo obnašati tudi v krajevnih skupnostih pri komunalni ureditvi kraja, predvsem

vendar zadnje čase ugotavljajo, da prostori v njem niso preveč izkoriščeni. Na krajevni skupnosti so nam povedali, da so pred nedavnim že izdelali urnik vseh prireditev, ki naj bi potekale v domu. Tako se bodo v veliki večnamenski dvorani predstavili vrhunski umetniki, zvrstile pa se bodo tudi razne zabavne prireditve že letošnjo jesen in vso zimo. Skratka, razvedrila ne bo manjkalo niti za najbolj zahtevne krajan. Drugače pa so drugi prostori v družbenem domu kar zadovoljivo izkoriščeni, je povedal tov. Černec. Le knjižnica s čitalnico še ni opremljena. Tudi ta bi morala biti že zdavnaj odprta, saj so že pred časom naročili vso opremo, ki naj bi na Prevalje prispela že do 1. oktobra.

V teh jesenskih dnevih, ko je na razpolago največ zelenjave in sadja, pa na Prevaljah ugotavljajo, da njihova tržnica ni preveč obiskana. Zakaj tako? smo vprašali **Adolfa Černeca**.

»Ne bi mogel reči, da naša tržnica čisto sameva. Resda tu in tam na njej ni opaziti prodajalcev. Sicer pa tu prodajajo samo kmetje iz drugih republik, medtem ko domači ne prinesejo nič. Tudi oni pridelajo takšne stvari, ki bi šle zelo dobro v denar. Kaj bomo storili s tržnico? Mislim, da je o tem preuranjeno karikoli reči. V tistem delu Prevalj moramo namreč urediti celoten kompleks s tržnico in prodajalno kruha. To smo hoteli rešiti že pred leti, vendar zaradi pomanjkanja sredstev tega nismo storili. Pričakujemo pa sedaj, ko je TOZD Ljudski magazin Prevalje v Žerjavu in na Javorniku zgradil novi trgovini, da bomo na vrsto prišli tudi na Prevaljah,« je zaključil tov. Černec.

Nedelja

v Mežici dosegli kar dobre delovne rezultate in napredek pri realizaciji plana SKIS. Zelo uspešno izvajamo rekonstrukcijo ceste Mežica-Reht (mejni prehod), ki je strokovno in finančno dokaj zahtevna. Pri gradnji te ceste so celo pomisleki, vendar Mežičani menimo drugače, saj dobro vemo, da je ta cesta že nujno potrebna za to obmejno območje, ki bo že v bližnji prihodnosti dobilo mednarodni mejni prehod. Res pa je tudi, da tu živi precej naših občanov, ki doslej niso imeli prave povezave z dolino, zlasti pozimi. Kakorkoli že, cesta se gradi in bo po vsej verjetnosti nared do prihodnjega leta. Dela, ki jih izvajajo delavci velenjskega KOC, pa bodo veljala okrog 150 milijonov dinarjev.

Te dni so v Mežici asfaltirali še zadnje metre lokalnih cest in ulic. S tem so končali nekajletno akcijo ureditve lokalnih cest, saj imajo sedaj vse urejene. Pri tem so porabili okrog tri tisoč kubikov asfaltne mase, za to pa porabili 120 tisoč dinarjev, ki so jih zbrali s krajevnim samopripravnim. Poleg cest pa so letos

tudi uredili malo odbojarsko igrišče na Poleni.

Po programu skisa pa te dni že gredo h koncu dela pri razširitvi pokopališča in pri ureditvi cestne razsvetljave pri novem gasilskem domu. Podpeški in Knapovski poti. Del cestne razsvetljave pa bodo uredili tudi v Senčni vasi. Sicer pa je ob Leški cesti v Mežici že nekaj dni živahno in delavno. Tod delavci prevajalskega Stavbenika gradijo nove stanovanjske bloke. Vsi trije naj bi bili nared že prihodnje leto. Delavci Gradisa pa ob vznožju Glančnika gradijo samski dom za potrebe mežiškega rudnika.

V KS Mežica pa še vedno zastajajo pri dnevni preskrbi, saj, kot smo zvedeli, baje imajo po občinski statistiki najmanjše prodajne kapacitete na potrošnika. Okrog tega vprašanja so se predstavniki krajevnih skupnosti že večkrat sestali s trgovci. Šele zadnji sestanek je bil »ploden«, saj so trgovci obljubili, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981-85 zagotovili zgradili v Mežici novo trgovino in adaptirali stare trgovske lokale.

Oktoberstvo cvetje

KS ŠENTANEL:

KMETJE SE TEŽKO SESTANEJO

Tudi krajanje te najmanjše krajevske skupnosti ugotavljajo, da so letošnji program skoraj v celoti že realizirali. Tako so končno uredili telefonsko omrežje in priključili 15 telefonov. Ostalih pet pa bodo dobili šele prihodnje leto. Tudi cestni odcep Šentanel-Zvodnikov mlin so letos asfaltirali.

»Nameravali smo urediti že cestno razsvetljavo sredi vasi, vendar smo za ta opravila namenjenih 100 tisoč dinarjev porabili za asfaltiranje lokalne ceste. Tako smo se odločili na željo krajanov, ki so k ureditvi celo prispevali sredstva v višini 5 do 10 tisoč dinarjev. Bomo pa letos kljub temu uredili cestno razsvetljavo. Sedaj jo bomo le obnovili, kar bo dosti ceneje. Kot kaže, pa ne bomo uspeli urediti avtobusnega postajališča na vasi. To pa zato, ker še do danes ni-

smo dobili načrtov. Te že dve leti izdeluje projektivni biro na Ravnah,« je razložil Peter Plevnik, tajnik krajevske skupnosti.

Za kmečko krajevno skupnost, kot je šentaneljska, je skoraj čisto razumljivo, da se kmetje — delegati skozi poletje, ko je na poljih veliko dela, težko sestanejo. Tako je bilo vsaj letos. S tem pa še ni rečeno, da krajanje niso bili seznanjeni z najbolj pomembnimi in aktualnimi zadevami. Saj so se baje šentaneljski delegati v občinski skupščini redno udeležili vseh sej. Tudi doma bo drugače, ko bodo popravili letošnje pridelke. Pravijo namreč, da bodo za sestankovanje imeli dovolj časa skozi vso dolgo, pusto zimo. Pripominjajo, da nimajo večjih težav pri vodenju svoje krajevske skupnosti.

Franc Rotar

ZDRAVJE

GRIPA BO SPET PRIŠLA

Čeprav svetovna zdravstvena preventivna služba to jesen še ni ugotovila prisotnosti povzročitelja gripe, so vse nacionalne zdravstvene službe že pripravljene na »spopad« z njo, ko bo potrebno. Težko je že vnaprej reči, na katerem koncu zemeljske oble in s katero vrsto orožja (kateri tip) bo pričela svoj pohod.

Ne glede na to je tudi naša regionalna higiensko-epidemiološka služba že pripravila prve orientacijske programe za izvedbo množične zaščite občanov — programe cepljenja. Tudi zagrebški proizvajalec cepiva že čaka na obvestilo svetovne zdravstvene organizacije o vrsti povzročitelja, proti kateremu bo

potem izdelal zadostne količine cepiva.

Menimo, da ni treba posebej poudarjati velikega gospodarskega in zdravstvenega pomena, ki ga ima množična zaščita proti gripi. Vsem je znano, da je masovna zaščita delovnih kolektivov v koroški regiji že dolgoletna tradicija. Redke so delovne organizacije, ki svojih delavcev ne prijavijo k cepljenju. V občinah Dravograd, Radlje, Slovenj Gradec in Ravne cepimo vsako leto poprečno prek 10.000 občanov, kar znaša več kot eno četrtno celotnega aktivnega prebivalstva. Delovne organizacije že petnajst let zaporedoma omogočajo masovno zaščito proti gripi s cepljenjem.

Ugodna posledica te izjemne zdravstvene zavesti in razumevanja je, da v naši regiji že pet let nismo imeli epidemičnega vala oz. masovnega obolenja zaradi gripe. Direktno se to kaže v izredno majhni odstotnosti z dela zaradi omenjenega obolenja in z zmanjšanim izpadom proizvodnje zaradi epidemije.

Prebivalstvo koroške regije je zaradi rednega vsakoletnega cepljenja že precej zaščiteno. Lahko bi rekli, da je to izjemen primer v Sloveniji, saj kažejo statistični podatki za Slovenijo prav v koroškem koncu procentualno najnižje obolenje na število prebivalcev ter absolutno odsotnost epidemičnega vala.

Uspeh cepljenja je torej na dlani. Res je, da stroški za delovno organizacijo, ki prijavi k cepljenju 1000 ali več delavcev, niso majhni, so pa še vedno velikokrat manjši od tistih, ki bi jih povzročil izpad proizvodnje zaradi epidemije med delavci.

Točnih navodil za letošnje cepljenje še nimamo, bo pa verjetno potekalo tako kot lani (tri x v razmaku po 14 dni). Cepili bomo v novembru in decembru. Cena cepiva je letos občutno višja (okoli 55 %), nekoliko višji

bodo tudi stroški cepljenja. Prepričani pa smo, da ta povečani izdatek ne bo bistveno zmanjšal števila cepljenec.

Cepljenje ne preprečuje le obolenja za gripo, temveč zmanjšuje tudi možnost komplikacij po eventualnem obolenju za gripo pri tistih, ki so bili nepopolno cepljeni (pljučnice, srčna obolenja, obolenja prebavil in dihalnih organov, ledvic itd.)

Današnji tempo življenja v civiliziranem svetu nas sili, da bolj skrbimo za svoje zdravje. Prav zato smo prepričani, da bo odziv k cepljenju vsaj tak, kot je bil zadnja leta. Končno smo tudi iz obrambnih razlogov dolžni preprečevati nalezljiva obolenja, ki odvzemajo obrambno in družbeno samozaščitno moč naroda.

V prihodnjih dneh bomo vsem delovnim organizacijam poslali vabila za cepljenje. Prijave bo sprejemala Higiensko-epidemiološka služba Koroškega zdravstvenega doma na Ravnah. Kot vsa leta doslej bomo tudi letos upoštevali želje delovnih organizacij in urnike cepljenja izdelali skupaj z njimi.

Vodja HES
v. san. tahnik Glavič J.

VPLIV VREMENA NA DELOVNO SPOSOBNOST

Čudovit jasen in sončen dan je — vse je ustvarjeno kot nalašč za užitek in veselje, za srečo ob delu. A zgodi se ravno nasprotno — počutimo se nerazpoloženi, z delom preobremenjeni, utrujeni, delo nam nikakor ne gre od rok, boli nas glava. Morda niti ne vemo, da spadamo med tiste ljudi, ki so na poseben način odvisni od vremenskih prilik. Kljub prekrasnemu vremenu je padel barometer, spremenila se je električnost zraka, dvigujejo se topli vetrovi. Na vse to naš živčni sistem reagira.

Atmosferske spremembe pritiska, električnosti in radioaktivnosti zraka delujejo na zdravstveno stanje in delovno sposobnost človeka enako kot dober ali slab obrok, prehlad ali »pokvarjen želodec«.

V času slabih vremenskih prilik je povečano tudi število prometnih nezgod. Menijo, da to število ne narašča le zaradi takratnih slabših pogojev na cestah, temveč zaradi zmanjšane sposobnosti reakcije voznikov.

Napadi zelene očesne mreže (glaukoma) se javljajo večinoma

ob izredno vročih ali izredno hladnih dneh. Napadi astme so češči ob hitri ohladi in ob padcu zračnega pritiska, a redki v času megle in ob visokem zračnem pritisku. Sprememba vremena najbolj vpliva na kožo, pljuča, bronhe, nos, oči in živčni sistem.

Človek se najbolje počuti v času, ko se dvigne barometer, ko se poveča zračni pritisk in ko nastopi lepo vreme, a najslabše, ko barometer pade.

Odnosi med ljudmi bi lahko bili veliko boljši in prijaznejši, ko bi več vedeli o delovanju zračnega pritiska in vremena na živčni sistem in seveda to v vsakdanjem življenju tudi upoštevali. Marsikdo bi manjša vznemirjenja in težave povezoval z vremenskimi spremembami in ne bi dovolil, da se iz njih ustvari težji konflikt.

Občutljivi ljudje ob spremembi vremena često tožijo za občutkom tesnobe pri srcu ali pa reagirajo nerazpoloženo. Drugi tarnajo za bolečinami v udih. Tudi bolniki z revmatizmom, gihtom ali nevralgijami nosijo

»barometer v telesu.« Po svojem počutju lahko napovedo sneg ali padec barometra.

V času pomladanske otoplitve se v mnogih tovarnah zmanjša delovna storilnost, istočasno pa v lekarnah narašča prodaja zdravil proti bolečinam.

Tudi nekateri kirurgi, ki verjamejo, da vreme vpliva na ljudi in seveda s tem tudi na sam potek operacije, ne operirajo bolnikov v času slabših vremenskih prilik, razen nujnih primerov.

Kaj storiti proti občutljivosti na vreme?

Posamezne pojave, kot so glavobol, nespečnost ali duševna vznemirljenost, lahko omilimo

ali celo odpravimo z ustreznimi zdravili.

Nekateri ljudje reagirajo na spremembo vremena takoj, drugi šele čez dan ali dva. Posameznik bi moral sam poznati svojo občutljivost na vreme in težave v zvezi s njim, kajti le tako jih laže sprejme in prebrodi. Sicer pa ga lahko tolaži misel, da bodo težave prenehale takoj, ko se bo barometer začel dvigati.

Trenutnega neugodnega razpoloženja ali drugih telesnih motenj ne smemo jemati preresno. Truditi se moramo, da to manjkajoče, ki nam kali veselje do dela, prevladamo z močno voljo.

(Prevod)

Referat za zdr. vzgojo

SLIKAR DUŠAN LIPOVEC SPET PRI NAS

Ko so 26. 9. 1980 v ravnem Likovnem salonu odprli razstavo del **Dušana Lipovca**, je kulturni program za otvoritveni večer pripravil Mešani pevski zbor KUD »Prežihov Voranc«.

Dušan Lipovec je eden mlajših slovenskih slikarjev (rojen je bil leta 1952). 1977. leta je diplomiral na ljubljanski likovni akademiji pri profesorju Andreju Jemcu. Doslej je samostojno razstavljal sedemkrat, v skupini pa enaindvajsetkrat. Na Ravnah je sodeloval leta 1979 v likovni koloniji.

Lipovčev slikarstvo je izvirno, pa čeprav največkrat upodablja krajino iz njemu najbližjega doživljajskega sveta, vidno kar skozi okno umetnikovega ateljeja. Gre za starodavno urbano jedro čudovitega mesteca pod Kamniškimi Alpami; hiše, ki se stiskajo v neprekinjen niz, gledane v različni dnevni svet-

lobi, vitek zvonik, nad mestom zaobljena kopa kot bližnja gora. Vendar so Lipovčeve slike daleč od realističnega portretiranja mesta; so velikopotezno preoblikovane naravne oblike v nove, pretežno ploskovite likovne sestave. Fasade hiš so se spremenile v enostavne četverkotne ploskve, strehe so trikotniki in drevo je krogla. Stavbe so često nagnjene, kot da se hočejo vsak hip zrušiti; ustvarjajo notranjo napetost in ekspresijo. Barve so mrakobne, njihova skala je zožena na nekaj najbolj utišanih hladnih in toplih vrednot. Vseeno Lipovec vedno odkriva nove interpretacijske možnosti, ki jih nudita krajina — veduta in pejzaž.

Prodajna razstava je bila odprta do 3. 10. 1980.

(Podatki so povzeti po vabilu na razstavo)

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Dušan Željeznov, Rupnikov proces, dokumentarna pričevanja, CZ, Lj., 320 str., 295 din.

Levu Rupniku je 1946. sodilo vojaško sodišče. Proces ni bil samo zadnja postaja neke življenjske poti, bil je obsodba nacističnega nasilja in narodnega izdajstva.

Knjiga je publicistično zanimivo zasnovana, bere se napeto in sploh oživlja pomemben del naše nedavne zgodovine.

Filip Kalan, Hvalnica igri, esejistični triptih o velikih igralcih, CZ, Lj., 304 str.

Mednarodno priznani teatrolog, esejist in kritik Filip Kalan je napisal monografije o gledaliških igralcih Ivanu Levarju, Mariji Nablocki in Vladimiru Skrbinku. Delo je dvakrat vredno branja: zaradi predstavljenih osebnosti in načina pisanja, kajti avtor je bleščeč esejist.

Matjaž Kocbek, Opalni rob, pesniška zbirka, CZ, Lj., 86 str., 190 din.

Avtor sodi v mlajši rod pesniškega eksperimenta na Slovenskem. Nova zbirka sicer zanika njegovo prvotni radikalizem,

zato pa je avtor posebej sugestiv in prepričljiv, ko govori besede, zaznamujoče stanje človekovega bitja med obstajanjem in minevanjem.

Danilo Lokar, Rodovi, zbirka novel, DZS, Lj., 110 str., 250 din.

Starosta slovenskih pisateljev, osemindesetletni Lokar, je izredno vitalna in ustvarjalna osebnost, ki zmeraj znova preseneča s svojo kleno ponotranjeno prozo.

V novelah izpoveduje stiske in tesnobe, zmage in poraze, moralne, nazorske, človeške in druge spopade in ločevanja med rodovi, med sinovi in očeti.

PREVODI

Filip Radulović, Umazana sled, roman, MK, Lj., 236 str., 110 din.

Roman je napoln dokumentaren. Za osnovo je vzel avtor prihod, bivanje in tragičen konec treh članov druge britanske misije pri vrhovnem štabu NOV. Ob tem pa predstavlja široko paleto drugih oseb, od predanih borcev in častihlepnih zaslepljenec do preračunljivih izdajalcev.

Henri Troyat, Pajek, roman, PD, Lj., 192 str., 150 din.

Pisatelja poznamo pri nas po biografskih tekstih o Lermontovu, Puškinu, Dostojevskem itn. V tem romanu pa opisuje čudakega, neprilagodljivega mladenci. Delo je izredno zanimivo tako po stilni kot po sporočilni plati. Kvaliteta, aktualnost in berljivost so na solidni ravni.

Mališa Vučićević, Deček v viharju, mladinski roman, MK, Lj., 372 str., 330 din.

Gre za eno najbolj pretresljivih in prepričljivih upodobitev vojnih grozot in stisk odraslih mladih ljudi, kar jih je bilo pri nas objavljenih. Roman bo povedal veliko vzpodbudnega tudi današnji mladini.

(Po Knjigi 80)

IZ STARIH KNJIŽEVNOSTI

Jesen je čas knjig, zato bomo na naši kulturni strani spet več objavljali o njih in iz njih. Čeprav rubrika »Iz moderne proze« niti približno ni izčrpana, je prav, da se začasno umakne drugi.

Poseg petsto let nazaj ni čisto naključen. Včasih je našo računalniško ošabnost zdravo soočiti z drugimi dobami. Če smo namreč z našo tehniko in civilizacijo vse staro zares pustili daleč za seboj, to ne velja za umetnost nasploh, ne za književnost posebej.

Čas nič ni načel svežine misli, duhovitosti in sočnosti stvaritev takratnih pesnikov. Blizu so nam po svoji človeškosti, občudovanja vredni zaradi zlahtne gostote in vendar preprostosti izražanja. Modri so in iskri hkrati. — Dovolj kvalitet torej, da jim odmerimo nekaj prostora, kadar ga imamo.

S podatki o avtorjih ne bomo preveč obremenjevali. Zainteresirani jih najdejo v knjižnicah. Kratka predstavitev:

Geoffrey Chaucer (* — ? — †1400) je bil angleški pesnik, posloven in diplomat. 14. stoletje je bilo doba kuge, ki je pomorila eno tretjino ljudi v Evropi, doba stoletne vojske med Anglijo in Francijo, pripravljala se je reformacija.

Pesnik v »Canterburyjskih zgodbah« skozi usta romarjev predstavi takratno Anglijo, njene ljudi in življenje. Naši odlomki za pokušino so vzeti iz izbora, ki je izšel v zbirki Kondor št. 145 l. 1974.

Geoffrey Chaucer

Iz Canterburyjskih zgodb

Kot veste, vsak, kdor zgodbe zapisuje in kdor po zgledu drugih rime kuje, bi moral vse izreči, če le zna, dosledno in natančno, kar se da, čeprav je vmes kak bolj robat izraz...

Iz BATHA je prijezdila kar sama naglušna GOSPODINJA, prava dama... Priljubljena bila je pri ljudeh, vselej naređ za šalo in za smeh, v ljubezni pa in v vsem, kar sodi vmes, je plesat' znala vsake sorte ples...

Naš MLINAR bil je pravi korenjak, ves miščast in kakor cent težak. Izvrstno se pretepati je znal: kostruna v vsaki tekmi bi pobral. Zbit, klen ko grča in kratko plečat bi duri snel s tečajev vsakih vrat ter z glavo zlahka zlomil vsak zatrep. Imel je brado kot lisjakov rep, rdečkasto in širšo od rovače in vrh nosu sršel kot iz krtače mu iz bradavice je cel šop kocin. Nosnice je imel kot dvoje lin. Ob boku nosil je dolg meč in ščit. Iz grešnih ust pa, če naj bom odkrit, velikih kakor vhod v kovaško peč, mu marsikdaj ušla je kakšna reč, ki nunam zagrenila bi meništvo...

Ne drezaj, če premoreš kaj modrosti, ne v božje in ne v ženine skrivnosti. Širok je svet, poln sreče, muk in nuj, imej, kar da — za drugo ne sprašuj!

Požrešnost naša, tebi gre zahvala za vse trpljenje. Ti si nas izdala in če bi vedeli, kaj to pomeni, bi ne dobila nas tako poceni, postavili pregrehi bi se v bran ter se lepo postili dan na dan...

Kdor žre brez mere in brez mere pije, je kot kloaka, ki grgra pomije...

Pijanost, prosim, ne bodite jezni, je grob duha in grobnica ljubezni...

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO ŽELEZARJEV V NOGOMETU

V nadaljevanju prvenstva v malem nogometu so bili v finalni skupini doseženi naslednji rezultati:

pnevmatični stroji—ETS 0:0,
kovačnica—ETS 2:0,
pnevmatični stroji—industrijski noži 4:0,
kovačnica—industrijski noži 1:1,
pnevmatični stroji—valjarna 4:2.

Ob zaključku finalnega dela prvenstva so zbrale tri ekipe — kovačnica, ETS II in pnevmatični stroji — po sedem točk. Po dogovoru med njimi bo o naslovu prvaka odločil troboj. Valjarna je zbrala 6 točk, industrijski noži 3, ETS I pa nima nobene točke. ETS—kovačnica 2:1.

V prvi tekmi troboja za naslov prvaka so elektriki premagali kovače z 2:1, zadetka za zmagovalno ekipo sta dosegla Rožen in Majerič.

ODBOJKA

POKALNO TEKMOVANJE FUŽINAR—MLADOST 0:3

Na zveznem nivoju so se člani Fužinarja pomerili na domačem terenu z Mladostjo iz Zagreba. Tokrat so bili gostje, za katere je nastopalo kar šest

Visoke bodljike

državnih reprezentantov, očitno boljše, in so zasluženoma zmagovalci s 3:0. Igralci Fužinarja so enakovredno zaigrali le v začetku drugega in tretjega niza.

ZELJEZNIČAR—FUŽINAR 3:1

Ravenska dekleta so gostovala v Osiljeku in izgubila pokalno tekmo proti domačemu drugoligašu z 1:3. Značilno na tej tekmi je bilo, da je na začetku imel pobudo Fužinar. Prvi set je dobil, v drugih treh pa je vodil z večjim številom točk, in nato popustil.

ZENSKI TURNIR NA RAVNAH

V športni hali so se pomerile prvoligaške ekipe Vukovarja, Branika in Fužinarja. Prvo mesto so osvojile Mariborčanke, ki so najbolje pripravljene za prvenstvo. Drugi je bil Vukovar, tretji pa Fužinar, ki je tokrat razočaral.

PRVENSTVENE TEKME

Razmah odbojke v koroški regiji — še bolj pa v Mežiški dolini — je dosegel v zadnjih letih izreden vzpon tako v množičnosti kakor tudi v kvaliteti. Ze podatek, da tekmuje pet moških ekip v zveznem in pet v republiškem merilu, nas bi moral usmeriti tudi k načrtnemu sodelovanju v piramidnem načelu, če želimo, da ostanemo in se še bolj prebijamo v jugoslovanski vrh. Ta cilj in pa družbeno neupravičeno trošenje finančnih sredstev bo prej ko slej moral pripeljati tako moške kot ženske ekipe (bodoče selekcije) k tesnejšemu sodelovanju.

TEHNIČNI REZULTATI

I. zvezna liga — ženske

Fužinar—Branik 3:1

V prvem kolu zvezne lige je bil na sporedu slovenski derbi na Ravnah

med domačim Fužinarjem in novim zveznim ligašem Branikom iz Maribora. Naša dekleta so zasluženoma premagale perspektivne Mariborčanke s 3:1, predvsem z večjo izkušnostjo, ki so si jo pridobile v enoletnem nastopanju med najboljšimi.

I. zvezna B liga — moški

Rijeka—Fužinar 0:3

V prvem kolu so naši odbojkarji gostovali na Reki in prepričljivo premagali favorizirane domačine s 3:0. Odbojkarji Fužinarja so se tokrat predstavili kot borbeno moštvo, ki je s kombinatorno igro in ostrimi udarci povsem razbilo obrambo Rečanov.

Zeljezničar—Fužinar 3:0

Tudi v drugem kolu je moral Fužinar na gostovanje v Osijek. Proti neposrednemu tekmeču za naslov prvaka so naši fantje zaigrali neprimerno slabše kot v prvem kolu. Predvsem so naredili preveč začetniških napak pri izvedbi in sprejemu servisa, kar je odločilno vplivalo na poraz 0:3 (8, 10, 12). Na tej tekmi sta igrala Ban in Filipčič z večjimi poškodbami.

II. zvezna liga — moški

V prvem kolu so Mežičani na gostovanju v Pakracu z odlično igro razbili odpor domačinov in vknjižili prvi par pomembnih točk. V drugem kolu pa so prepričljivo premagali enega od kandidatov za naslov prvaka ekipo Kamnika s 3:0.

Na gostovanju v Kamniku je Misljinčanom uspelo osvojiti samo niz — izgubili so z 1:3. V drugem kolu pa so osvojili pomembni točki v borbi za obstanek med zveznimi ligaši.

II. zvezna liga — ženske

Novinke v zveznem tekmovalju mlada dekleta iz Misljinje so izgubile prvo tekmo proti izkušenim vrstnicam iz Kopra s 3:0.

REZULTATI REPUBLISKE LIGE

Moški: Dobrije—Radenci 3:1, Polskava—Zerjav 3:2, Vuzenica—Topolšica 2:3.

Ženske: Tabor—Mežica 3:1, Dobrije—Branik II 0:3.

NOGOMET

V 7., 8. in 9. kolu vzhodne republiške lige so člani Koroške — Fužinarja premagali Steklarja iz Rogatec s 4:0 (zadeti: Vauče — dva, po enega pa Cepec in Čerpnjak) in Elkorj iz Mozirja z 2:1 (zadeti: Kus in Čerpnjak). V tekmi proti Ptujju pa so naši igralci napravili več idealnih priložnosti in izgubili z 1:2.

Mladinska selekcija je izgubila proti Steklarju s 4:2 in proti Dravi z 8:1, premagala pa je Elkorj s 4:0.

Ljubljanska armadna oblast—Koroška — Fužinar 4:2

V prijateljskem srečanju, ki je bilo na Ravnah pred 1300 gledalci, so vojaški premagali domačine s 4:2. Za vojaško ekipo so igrali tudi reprezentanti in igralci klubov prve lige. Zal nista nastopila tudi Surjak (disciplina) in Zajec (operacija).

NAMIZNI TENIS

V Ljubljani je bil drugi pozivni turnir članic. V prvi jakostni skupini je prijetno presenetila Ingrid Trbižan, ki je osvojila tretje mesto, Barbika Logar pa je bila osma.

V Mariboru so se na drugem pozivnem turniru zbrali najboljši slovenski člani. Pavič je osvojil peto mesto — premagal je favorita turnirja Savnika — Janežič je bil deseti, Likar pa enajsti.

V Ljubljani je bil prvi deljeni zvezni turnir za mladince. Ingrid Trbižan je osvojila šesto mesto in se uvrstila v zaključno skupino na zveznem nivoju.

V Ptujju so tekmovali na prvem pozivnem turnirju pionirke v republiškem merilu. V prvi skupini je bila Tanja Pandev četrti in Mateja Ločičnik deseta. V drugi skupini je osvojila Helena Krauzer osmo mesto.

PAVIČ PRI SOBOTI

Po dogovoru z namiznoteniško zvezo Slovenije, vodstvom NT klubov Fužinarja in Sobote iz Murske Sobote ter ob soglasju igralcev Fužinarja je naš najboljši igralec Bojan Pavič pre-

stopil k Soboti. Pri ekipi Koroške — Fužinarja se bo ta vrzel poznala predvsem v ekipnem tekmovalju. Paviču pa je tako omogočeno, da bo v tekmah prve zvezne lige napredoval in se edino tako lahko prebil tudi v članski konkurenci v jugoslovanski vrh.

Druga zvezna liga — zahodna skupina

V moški in ženski konkurenci nastopa po osem ekip. Med njimi sta obe vrsti Koroške — Fužinarja.

Na prvem članskem turnirju, ki je bil na Ravnah, je naša ekipa osvojila sedmo mesto z zmago nad Radnikom. Ženska ekipa Fužinarja, ki nastopa letos oslabiljena — brez Ačkove — je osvojila tretje mesto, in ima možnost, da se po drugem turnirju, ki bo v Tuzli, uvrsti v zaključni del prvenstva.

ROKOMET

Prvenstvene tekme v vzhodnih republiških ligah

Člani — v Krmelju je ekipa Fužinarja igrala neodločeno 24:24, na domačem terenu so v deževnem vremenu izgubili proti fizično močnejšim gostom iz Kroga s 14:16, na gostovanju v Vuzenici pa nepričakovano izgubili z 18:20.

Mladinci — v Mariboru so premagali Branik z 20:14, doma pa Celje s 16:13 in v Zalcu Minervo s 24:19.

Članice — zmagale v Veliki nedelji s 17:15 in doma proti Beltincem s 15:8.

Mladinke — premagale na domačem terenu Dravo s 13:8.

KEGLJANJE

V Novem mestu so se pomerile finalistke republiškega tekmovalja. Uspešna je bila Medika Prinčič, ki je v konkurenci državnih reprezentantk in svetovnih prvakinja osvojila 12. mesto in se tako uvrstila v zaključni del državnega prvenstva.

INVALIDSKI ŠPORT

Na republiškem prvenstvu v kegljanju so se pomerile ekipe v borbenih partijah. Ravenska ekipa je v postavi Trefalt, Ozmeč, Svab, Homan, Prinčič in Spanžel osvojila prvo mesto pred Koprom, Kranjem, Ljubljano, Gorico, Mariborom in Ljutomerom.

Ženska ekipa pa je osvojila tretje mesto.

Posamezniki so tekmovali v področnem merilu. Enajst tekmovalcev in tekmovalcev se je uvrstilo na republiško prvenstvo. S. F.

PIKNIK

V TOZD energija smo priredili piknik v naravi na Navrškem vrhu. Za sodelavce je bil pričetek piknika ob 10. uri, le nekaj se nas je zbralo dve uri prej, da smo zakurili in pripravili vse potrebno. Da bi piknik trajal čim dlje in da bi sodelavce čim bolj zadovoljili, smo se odločili za dva obroka malice. Tekmovanje v streljanju je bilo bolj »heleno«, saj je puška zadela vse drugo, samo tarče ne. Poleg puške smo dobili še badminton ter odbojarsko žogo. Ker smo imeli kovače za sosedo, se je med nami hitro vnel boj, kateri tozid je boljši v vlečenju vrvi in v nogometu. Seveda smo povsod zmagali. Ker je bilo dovolj jesti in piti, se je piknik zavlekel do večera.

Od 42 prijavljenih se je piknika udeležilo 32 sodelavcev. Mnenje IO OOS TOZD energije je, da je bil piknik dobro pripravljen.

Referent za šport in rekreacijo
Oto Kričej

ALPINIZEM

Dne 20. in 21. septembra so na Raduhi plezali:

Miran Kodrin, Vladimir Janet — Studentska smer (V) in ZZ (IV). Vojko Kaker, Irena Kompelj — Kovačeva smer (VI) in ZZ, Janez Žalig, Igor Radović in Andrej Spiler — Desno od Plat (VI).

Vsa plezanja so bila v Mali Raduhi. Edi Motaln in Igor Ježovnik pa sta plezala — Steber v Veliki Raduhi.

Rok Kolar in Stanko Mihev sta iste dni plezala v Kamniških Alpah in preplezala Beli raz (V) in Centralni steber (VI) v Dedcu ter Kamniško smer (VI) v Vrščih.

V soboto in nedeljo, 4. in 5. oktobra, so preveljski in ravenski alpinisti opravili precej vzponov. Največ obiskovalcev je imela Raduha, saj se je z njeno severno steno spoprijelo kar 12 alpinistov. Preplezane pa so bile naslednje smeri:

Studentska — Marjan Zih, Stefan Lorenč, Plate — Marjan Zih, Stefan Lorenč, Ziva — Tone Maklin, Branko Vezovnik, DD — Franc Pušnik (Fizola), Janeta Kodrin, Zagorčeva — Andrej Spiler, Danilo Golob, Zdravna luknja — Janez Žalig, Fdravko Mežnar, Robi Korinšek.

V Dolgem hrbtu nad Jezerskim pa sta se naša alpinista Irena Kompelj in Stanko Mihev spoprijela s precej zahtevno smerjo Simenc-Skarja (VI, A2, 500 m) in je premagala v osmih urah. Spodnji del je dokaj izpostavljen, saj je eno varovališče v stremenih (lestvičah za napredovanje).

S. Mihev — B. Kaker

DAN PLANINCEV 1980

Proslave ob 12. dnevu slovenskih planincev, ki je bila 14. septembra 1980 v Vratih, smo se udeležili tudi planinci s Prevalj in iz okoliških krajev.

Pomešali smo se med več tisoč planincev ter prisluhnili svečanemu kulturnemu programu. Zivahno vrvenje v eni najlepših in najbolj obiskanih alpskih dolin ni prenehalo, čeprav je deževalo. Bilo nam je žal, ker megle na zavesa ni dopuščala pogleda na Triglav. Nekateri pa so se zato podali do spomenika padlim partizanom — gornikom. Ima obliko velikankega klina z vponko. Po končani proslavi, v kateri sta sodelovala z govorom tudi Milan Kučan, predsednik skupščine SR Slovenije, in predsednik slovenskih planincev Tomaž Banovec, smo si ogledali slap Peričnik, ki se v 52 m visokem loku spušta v dolino. Više kraljuje še en slap, ki je sicer manjši, vendar nam je bil bolj všeč. V Mojstranu smo se vrnili po cesti, ki je mestoma zelo strma, vendar jo je naš avtobus zmogel. Pot smo nadaljevali do Begunj, kjer smo obiskali muzej talcev ter njihove grobove v bližnjem parku.

»Toda so se v vojnih letih skozi noč in dan v neenakomernem ritmu menjavali kriki mučenih, rezka povelja zaporniških stražarjev, vzdihljaji na smrt obsojenih in se prepletali z monotoni udarci ure v vaškem zvoniku, ki je neprizadeto štela trenutke življenja njim, ki jih je čakala smrt.« (Iz publikacije Muzej talcev v Begunjah.) Obisk v zaporu je vsakega izmed nas znova spodbudil k razmišljanju o ceni naše svobode.

Dan, ki je prinesel mnogo spoznanj, srečanj starih prijateljev in znancev, pa tudi nastanek novih prijateljev, se je nagibal v noč, ko so se izletniki vrnili domov.

Andreja Cibron

TEKMOVANJE KOLESARJEV IN MOPEDISTOV NA RAVNAH

4. oktobra 1980 je bilo na Ravnah tekmovalje v spretnostnih vožnjah za naslednje razrede:

1. Kolesarji od 10 do 13 let,
2. Kolesarji nad 13 let,
3. Registrirani mopedi,
4. Kolesa z motorjem,
5. Enotni ženski razred — mopedistke.

V okviru krajevnega praznika mesta Ravne so to tekmovalje organizirali: Avto-moto društvo Ravne, Krajevna skupnost Ravne in svet za preventivo ter vzgojo v cestnem prometu SO Ravne.

Namen prireditve je vključevanje kolesarjev in mopedistov v cestni promet in spretnostno opravljanje vozila, vse za vzgojo in preventivo voznikov.

Tekmovanja se je udeležilo 50 voznikov, od tega 43 kolesarjev in 7 mopedistov.

Rezultati:

1. razred

1. Bojan Suhovršnik, OŠ Ravne
2. Pavli Cebul, OŠ Prevalje
3. Matjaž Vogel, OŠ Prevalje

2. razred

1. Miha Gerold, OŠ Ravne
2. Jaroš Bohneč, gimnazija Ravne
3. Peter Ivartnik, OŠ Prevalje

3. razred

1. Anton Strekelj, Ravne

4. razred

1. Branko Širnik, Ravne
2. Peter Sekavčnik, Prevalje
3. Janez Jehart, Ravne

Množično na spretnostni vožnji

5. razred

1. Branka Sabljari, Prevalje

Najboljši tekmovalci v posameznih razredih so prejeli pokale in diplome. Avgust Knez

NEKAJ IZ RO

V osnovni organizaciji sindikata RO se je v prvem polletju pokazalo določeno mrtvilo v športno-rekreacijskem gibanju. Na pobudo delavcev pa so se v začetku drugega polletja res potrudili in strpali v mesecu dni toliko prireditvev, kot jih ni bilo prej v osmih mesecih. V začetku septembra je bil na igrišču v Sentanelu piknik, udeležilo se ga je okrog 100 zaposlenih v tozdu, ki so s seboj pripeljali svoje bližnje. Ob res izdatni malici in pijači so potekali razni športni dvoboji: pikado, streljanje in seveda brez nogometa nikjer ne gre. Eni pa so tekmovali v jedači in pijači. Ob dobrem vzdušju je bilo res prijetno. Sosedje so nam bili SGV-jevci, ki so imeli tudi piknik. Z njimi smo se pomerili v nogometu in šele po podaljških je bil rezultat 4:3 za SGV. V streljanju z zračno puško je bila najboljša pri ženskah Pudarjeva, pri moških pa Milan Pristovnik.

Višek tekmovalstva je bila nogometna tekma med ženskami in moškimi, starejšimi od 40 let. Da nimajo težav samo sodniki v prvi ligi, pove podatek, da so našega ženske zanesle z igrišča in skoraj z njim obračunale. Na koncu je bilo vse dobro. Zmagali so boljše, in to ženske z 1:0. Piknik pa je trajal potem še dolgo v noč.

Naslednjo soboto je bil peterboj v atletiki na športnem igrišču na Prevaljah. Prireditvev je dobro uspela, saj je bilo okrog 40 udeležencev, od tega 10 žensk. Skoda, da je bila razglasitev in podelitev nagrad tako neformalna, saj so si zmagovalci zaslužili stisk rok, aplavz in s tem spodbudo za naprej.

Rezultati po panogah (navajamo zmagovalce po kategorijah): ženske, moški nad 40 let, moški od 30-40 let, moški do 30 let)

Met krogle: Darinka Petek, Branko Ramšak, Peter Geld, Vlado Petrič.

Skok v daljino: Marija Vogel, Adolf Cepelnik, Bernard Rebernik, Silvo Plazl.

Skok v višino: Angela Vrhnjak, Branko Ramšak, Peter Geld, Vlado Petrič.

Tek na 100 m: Darinka Petek, Adolf Paradiž, Franc Havič, Vlado Petrič.

Tek na 400 m: Marija Vogel, Jakob Paradiž, Drago Plazl, Vlado Petrič.

Skupno peterboj: Marija Vogel, Adolf Cepelnik, Peter Geld, Vlado Petrič.

Ekipno je zmagala mehanična s 3155 točkami, druga je bila uprava s 2367 točkami, tretja pa pilarna s 1776 točkami.

Vsi smo bili enotnega mnenja: takega tekmovalstva si še želimo!

En teden počitka in že je bil pred nami dan, določen za sindikalni izlet. Udeležba je bila manjša kot običajno — na pot je odšlo le 30 delavcev. Izlet pa je uspel.

Udeleženci so obiskali tovarno Marles v Mariboru. Z zanimanjem so si ogledali stroje, s katerimi obdelujejo les za pohištvo. Ti stroji namreč večinoma uporabljajo orodje, ki ga iz-

delujemo mi. Ogledali so si še prizorišče zadnjega herojskega boja Pohorskega bataljona pri Treh žeblih. Domov so se vrnili zelo pozno, saj niso mogli kar tako pustiti vesele zabave. V torek je bilo že tekmovalstvo v kegljanju. Pomerili sta se ekipi OO

ZSMS in OOS RO. Vsaka ekipa je štela 6 moških in 2 ženski. Starejši so zmagali za 19 kegljev. Upamo, da bodo ti dvoboji med mladino in sindikatom postali tradicionalni in pogostejši, saj imamo tako lepo kegljišče.

Dodobra se nismo spočili in že v petek nas je čakal nov napor. OOS in OO ZSMS sta skupno priredili ogled tozda orodjarna tovarne Gorenje. Orodjarna je zelo podobna naši mehanični. Kar načuditi se nismo mogli njihovim modernim strojem. Ogledali smo si še proizvodnjo hladilnikov in barvnih televizorjev. Pred športnim srečanjem, bilo je v Rdeči dvorani, smo poklonili našim gostiteljem kompletne značke in plošče »Koroška Titu«. Športno srečanje naj bi potekalo v treh disciplinah, ker pa je časa zmanjkalo, je odpadel namizni tenis. Najprej je bila na vrsti košarka. Po bolj-ši igri so nas premagali gostitelji z rezultatom 6:2. Na koncu sta se pomerili še naši ekipi A (ki je premagala gostitelje) in B (rezerve). B ekipa je zmagala v lepi igri, ki je štela za pivo, z 9:2. Z obljubo, da jih tudi mi povabimo k nam na Koroško, smo se prijateljsko razšli.

Bogata športna dejavnost OOS RO zadnje mesece je končana, upam pa, da sedaj ni vseh dejavnosti konec in da bomo do novega leta lahko še o čem poročali.

Herman Cepelnik

ŠPORTNO-REKREATIVNA DEJAVNOST V POČITNIŠKEM DOMU V PORTOROŽU

V letošnji sezoni smo organizatorji rekreacije pripravili za naše delavce poseben program kot že nekaj let nazaj. Vso sezono, od 13. junija do 10. septembra, je bil v domu med gosti tudi rekreator, ki je organiziral, svetoval in strokovno izpopolnjeval rekreativno dejavnost naših delavcev oziroma vseh gostov v počitniškem domu. V času devetih izmen je v Portorožu letovalo okrog 1000 gostov (točnega števila še ne vemo) iz železarne Ravne, železarne Jesenice in drugih delovnih organizacij iz Slovenskih železarn. Za vse te naše sodelavce, sodelavke, njihove družinske člane in otroke smo imeli pripravljen urnik aktivnosti za desetdnevno bivanje ene izmene. Ta urnik je bil izdelan na podlagi zadolžitve organizatorja rekreacije, njegovega delovnega časa, izkušenj iz preteklih sezon in ne nazadnje tudi na podlagi želja gostov v možnostih, ki smo jih v našem počitniškem domu imeli.

V letošnji sezoni je organizator rekreacije nudil proste aktivnosti, tekmovalne aktivnosti, trimske akcije in osnovni plavalni tečaj za vse neplavalce.

Od prostih aktivnosti je bilo največ zanimanja za odbojko, namizni tenis, streljanje z zračno puško in veslanje. V naštetih panogah rekreativnosti je prek vse sezone sodelovalo 279 gostov, od tega 120 moških, 89 žensk in 70 otrok. Udeležba na igriščih je bila dnevno 15-40 gostov, odvisno od vremena, s tem da je v vsaki izmeni bilo 10-12 gostov, ki so bili vsak dan pri teh aktivnostih. Pri prostih aktivnostih je v tej sezoni bilo manj udeležencev pri veslanju, (naš čoln je slab), čeprav je bilo zanimanje precejšnje.

Za tekmovalne aktivnosti smo se odločali sproti po dogovoru

z gosti. Tako smo izvedli razna tekmovalstva v odbojki, streljanju z zračno puško, v balinanju in bližanju ploščic, v pikadu, kegljanju na ruskem kegljišču in namiznem tenisu. V odboj-karskih tekmah je sodelovalo 100 udeležencev, od tega 59 moških in 41 žensk. V te tekme so všteta tudi tradicionalna srečanja s taborom SO Ravne iz Karigadorja.

V streljanju z zračno puško 206, od tega 135 moških in 71 žensk; v balinanju in bližanju ploščic 140 udeležencev, od tega 73 moških in 67 žensk; v pikadu 259 udeležencev, in to 98 moških, 98 žensk in 63 otrok; v kegljanju na ruskem kegljišču 157, in to 89 moških in 68 žensk, ter v namiznem tenisu 48, od tega 28 moških, 10 žensk in 10 otrok.

Trimske akcije smo imeli vso sezono, trimsko plavanje ter za prvo in deveto izmeno trimsko hojo. Trimska hoja je bila namenjena našim delavcem, ki so bili poslani v Portorož prek HTV službe na preventivno okrevanje. Tako je značko trimčka-plavalca dobilo 542 naših gostov, od tega 355 moških, 135 žensk in 52 otrok. Značko trimčka-pešca pa 102, od tega 54 moških in 48 žensk.

Osnovnih plavalnih veščin se je v plavalnem tečaju v počitniškem domu naučilo 105 udeležencev, in sicer 28 moških, 33 žensk in 44 otrok. Morda je videti število udeležencev na plavalnem tečaju majhno, toda pri tem moramo upoštevati, da je »plavalna pismenost« na Ravnah v primerjavi z drugimi našimi občinami izredno visoka, k čemur je pripomoglo predvsem delo z neplavalci tudi prek cellega leta v našem zimskem bazenu.

Organizatorji rekreacije smo z udeležbo v vseh naštetih ak-

tivnostih v glavnem zadovoljni. Pri tem pa smo upoštevali, da je bil glavni cilj naših gostov počitek, sončenje in kopanje. Sodelovanje pri teh aktivnostih je bilo v popolnosti odvisno od njihove volje. Iz izkušenj pa vemo, da bi bilo z večjo angažiranostjo, z boljšo organizacijo, s pravilnim pristopom in z zadovoljivimi športnimi rekviziti (tu mislimo predvsem na čoln) število udeležencev pri rekreaciji lahko večje. Izredno zanimanje za akcijo trimska hoja nas je prijetno presenetilo in jo bomo prihodnje propagirali enotno z akcijo trimsko plavanje prek vse sezone.

Delo organizatorjev rekreacije v počitniškem domu oziroma uspeh dela pa je v glavnem odvisen od gostov samih. Prepričani smo, da so v letošnji sezoni z nami bili zadovoljni in da bodo tudi v bodoče uporabljali naše usluge.

Organizatorji rekreacije:

Boris Fabijan, Franc Golob, Igor Filipančič

ZASTAVE TUDI NA NAŠIH ZNAMKAH

Ker sledi politika poštne uprave Združenim narodom, ki od jeseni letos izdajajo poštne znamke z zastavami držav članic te svetovne organizacije, je skupnost jugoslovanskih PTT uvrstila v letošnji založniški program tudi serijo priložnostnih poštних znamk, na katerih bodo prikazane zastave naših socialističnih republik in seveda zastava SFRJ Jugoslavije.

Oprema te izdaje bo zelo zanimiva, in bo vsakakor pritegnila pozornost naših in tujih filatelistov. Odločeno je namreč bilo, da se te znamke z zastavami tiskajo v polah po 16 znamk, in sicer na prvi polji zastave SR Bosne in Hercegovine, Crne gore in Hrvatske, na drugi pa SR Makedonije, Slovenije in Srbije. Kot četrta znamka v obeh polah bo natisnjena zastava SFR Jugoslavije. Reči je treba, da gre za znamke nominalne vrednosti 2,50 dinarja. Znamke bodo natisnjene v polah v četvercih, kar bo omogočilo tudi izdelavo raznih kombinacij.

Likovno rešitev za to serijo pripravila slikar Andrej Milenković, natisnil pa jo bo zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu. Pričakujemo, da bo ta izdaja v prodaji za dan republike letos.

EN DAN NAJVIŠJE POŠTE V JUGOSLAVIJI

Tudi letos je slovenski tednik »Teles« organiziral tradicionalno 15. akcijo »Pohod sto žensk na Triglav«. Letošnji pohod je bil 7. septembra. Ob tej priložnosti je bila na najvišjem jugoslovanskem vrhu Triglavu odprta izpostavljenost pošta 84284 Triglav, ki je imela svoje R-nalepnice in svoj poštni žig.

Filatelistično društvo »27. april« iz Ljubljane je prav tako po tradiciji izdelalo priložnostne dopisnice, ki so bile žigosane s posebnim žigom tega društva. Tako raste iz leta v leto zbirka pošte na Triglavu za po en filatelistični dokument.

STO LET NOGOMETA PRI NAS

Pred sto leti se je v slovanskem mestecu Zupanja prvič zakotalila nogometna žoga na tleh Jugoslavije. Nekoliko kasneje je nogomet postal popularen tudi v delavskem Belišču.

Ob tej priložnosti je filatelistični klub »Osijek« pred kratkim izdal spominski ovitek in pripravil priložnostni poštni žig. Žig je bil v uporabi 12. septembra na osiješki pošti.

f. u.

